

Interesseorganisationen

Fødevarestyrelsen
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

Att.: 7.kontor@fvst.dk

Sendt som E-mail

Dato: 24. januar 2006
Deres ref.: Nanna Jansson
Vores ref.: TSK

Høring EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Nedenstående er HTS, Handel, Transport og Serviceerhvervenes bemærkninger til emner vedrørende ernæring, som behandles i Grønbogen.

Sunde kostvaner fremmes ved at øge tilgængeligheden af sunde madvarer, som det også defineres i Grønbogen ved formuleringen "sunde valg er nemme valg". Muligheden for at anprise de sundeste fødevarer er i den sammenhæng relevant, såfremt anprisningen er troværdig, og at man erkender de begrænsninger, som er i den form for information. Anpriser herunder ernæringsmærker løser i sig selv ikke udfordringen med, at forbrugere skal tilegne sig handlekompetence i relation til at kunne/ville træffe de sunde valg. Tilgængeligheden af sunde fødevarer er ligeledes afhængig af varenes frie bevægelighed i det indre markedet. Nationale initiativer i relation til anprisning, mærkning, m.v. er ikke hensigtsmæssige i den sammenhæng. Det skal derfor understreges, at initiativer på EU-plan på dette område bør have højeste prioritet, således at opgaven løftes fra den nuværende europæiske platform for støtte og koordinering til en reel EU-regulering på området. HTS anbefaler derfor, at Kommissionen prioriterer at få udviklet et relevant, frivilligt EU-ernæringsmærke hurtigst muligt og få implementeret sundheds-, og ernæringsanpriser på fællesskabsniveau. Ligeledes bør den planlagte obligatoriske næringsdeklaration og dertil knyttet undervisning af forbrugere implementeres.

Forskningen i de livsstilsrelaterede sygdomme bør styrkes, og kortlægningen af fedme i relation til geografiske og socioøkonomiske parametre er relevante. Øget forskning i de kulturelle, sociologiske og psykologiske mekanismer er centrale ved prioritering af, hvilke indsatser som er nødvendige ved bekæmpelse af fedme. Desuden er det relevant at styrke forskning i og udvikling af, hvilke aspekter, som kan involvere og ansvarliggøre børn og voksne i relation til at spise sundere. Viden er central, men al erfaring viser, at viden alene ikke er nok til at ændre uhensigtsmæssig handling på området.

Fedme kan ikke helbredes, men skal forebygges. En satsning på børn og unge er en forudsætning for, at forebyggelsesarbejdet får en effekt. I forbindelse med formidlingen af sunde kostvaner er det helt nødvendigt at inddrage emnet som et dannelsesprojekt ved børnenes læring i grundskolen, samt i andre relevante sammenhænge igennem børns opvækst og ungdom. I den forbindelse vil etablering af lokale partnerskaber mellem skoler, uddannelsesinstitutioner og det lokale erhvervsliv styrke formidlingen af sunde valg. Børn og voksne skal kunne kende den gode råva-

HTS · Handel, Transport
og Serviceerhvervene
Børsen
1217 København K
Telefon 70 13 12 00
Telefax 70 13 12 01
hts@hts.dk
www.hts.dk

re, og hvordan de skal behandle den hjemme i køkkenet. Konkret i forbindelse med handlekompetence ved valg af fødevarer er det relevant, at børn lærer at vurdere fødevarerne ud fra et ernæringsmæssig aspekt og kende indholdet af en ernæringsrigtig sammensat kost samt ikke mindst, at de kan forstå næringsdeklarationerne og øvrige oplysninger på mærkningen af fødevarerne. Det er HTS's opfattelse, at i købssituationen vil en informativ næringsdeklaration sætte den oplyste forbruger i stand til at foretage et kvalificeret valg.

Udformningen af et europæisk, frivilligt ernæringsmærke vil, hvis det bliver udformet som "best choice" inden for relevante varegrupper, kunne motivere fødevareindustri og foodservicesektoren til produktudvikling af flere sunde valg i.

Det er erfaringen, at en bevidst ernæringspolitik fra virksomhedernes side danner grundlaget for sunde udvalg i kantiner på arbejdspladser. Virksomhederne kan motiveres til at fokusere på, at det gode måltid er centralt for vores velbefindende i relation til socialt samvær, læring, helbred og gastronomisk, æstetisk nydelse. Veldefineret krav til udbydere af kantinerne vil skabe mere lige udbudsvilkår for cateringopråterne. Ligeledes bør der stilles krav til at offentlige institutioner herunder skoler og den offentlige kostforplejning udarbejder politikker på området, også med hensyn til udbudet af sunde fødevarer og eventuelle restriktioner på usunde produkter.

Det er HTS's opfattelse, at markedsføringsloven i vid udstrækning tilgodeser, vildledende markedsføring også i relation til ernæring. Eksempel på erhvervets selvregulering af fødevarer med højt energiindhold kendes fra den danske chokoladebranche, som har udarbejdet et etisk regelsæt til markedsføring af produkter til børn og voksne. Importørerne har tilsluttet sig dette regelsæt. Et andet eksempel er nedsættelse af et håndhævelsesudvalg i forbindelse med markedsføring af spiritus til unge, hvor erhvervsliv, myndigheder og forbrugerorganisationer er repræsenteret.

De gode erfaringer med partnerskaber i Danmark bl.a. "6 om dagen" bør inddrages i europæisk sammenhæng. Det er vigtigt, at alle led i omsætningskæden får mulighed for at få del i de midler, som EU afsætter til forskning, udvikling og innovation af sunde fødevarer og måltidskoncepter. Derfor skal nuværende regler for tilskud fra programmerne udvides, således at detaileddet herunder storkøkkener, kantiner og restauranter kan få tilskud ved deltagelse i relevante projekter. Desuden skal regionale projekter med partnerskaber på tværs af hele fødevarekæden, myndigheder organisationer og offentlige institutioner have mulighed for at opnå støtte med EU-midler.

Med venlig hilsen

Tine Skrivers
fødevarekonsulent

Katia K. Østergaard
direktør

LANDBRUGSRÅDET

Fødevarestyrelsen
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

24. februar 2006
KPB/SKO
Tlf.: 33 39 40 65
Fax: 33 39 41 50
kpb@landbrug.dk

Vedr.: EU-Kommissionens grønbog om fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelse af overvægt, fedme og kroniske sygdomme

Generelt

Med henvisning til Fødevarestyrelsens skrivelse af 9. januar 2006 skal Landbrugsrådet på vegne af Dansk Landbrug, Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd, Det Danske Fjerkræråd, Dansk Gartneri, Dansk Akvakultur og Økologisk Landforening bemærke følgende:

Vi støtter overordnet en fælles europæisk indsats for at forebygge overvægt, fedme og kroniske sygdomme såfremt den bygger på opdateret og veldokumenteret viden om fødevarers rolle dels i forebyggelse og dels i behandling af overvægt og folkesygdomme.

Vi mener at det er vigtigt at grønbogen har fokus på en sund livsstil som både består af sund mad i passende mængder og fysisk aktivitet. En evt. implementering af grønbogens temaer vil efter vores opfattelse ikke udelukkende skulle henvende sig til overvægtige.

Ad IV.3 Sundhed i de forskellige EU-politikker

Vi mener, at det er vigtigt at give forbrugerne mulighed for at tage valg, der fremmer sunde kostvaner. Det kunne dels være i form af undervisning, og dels kampagner, som giver et enkelt budskab, som fx "6 om dagen". For at forbedre udbuddet af og adgangen til frugt og grønt forslås desuden at der ses på muligheden for differentieret moms samt kvalitetsnormer.

Vi vil kunne peges på en række forskningsaktiviteter, som kan medvirke til at højne vidensniveauet vedr. kostens betydning for en sund livsstil, herunder om hvad der er bestemmende for vores kostvaner. Imidlertid er det vigtigt at anvende den viden der er tilgængelig til at fremme sunde kostvaner.

Ad IV.4. Handlingsprogrammet for folkesundhed

Vi ønsker en nærmere drøftelse af, hvem der på EU niveau skal varetage opgaver i relation til sundhed og ernæring. Den europæiske fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) opgaver er primært i relation til foder- og fødevarer sikkerhed, dog har EFSA ifølge sit kommissorium visse ernæringsrelaterede opgaver. Imidlertid er autoriteten presset såvel personalemæssigt, opgavemæssigt og ikke mindst budgetmæssigt, hvorfor det umiddelbart virker usandsynligt at EFSA inden for de nuværende rammer har muskelkraft nok til at påtage sig en ledende opgave inden for ernærings- og kostområdet.

Ad V. Indsatsområder

Der ses forskellige problemer i forhold til fedme i EU 15 i forhold til de nye EU lande. Imidlertid synes ensartet næringsdeklaration at være en indlysende mulighed for at sætte forbrugerne i stand til at vælge mellem forskellige fødevarer. Vi mener ikke at alle næringsstoffer er lige vigtige, og man kunne overveje at prioritere i budskaberne i forhold til vigtige næringsstoffer. Ernærings- og sundhedsanprisninger kan tillige anvendes, f.eks. "*denne fisk indeholder Omega 3-fedtsyre*" eller, at "*mængden af jern i kødet er x mg*". Der skal sikres et valg som prioriterer, hvor man gerne vil sætte ind, og der skal efterfølgende være en opfølgning. Vi mener ikke at de vigtigste fødevarer kategorier skal udpeges, da kosten skal betragtes som en helhed.

Vi mener, at et netværk mellem offentlige og private er vejen frem i forhold til forbrugeroplysning/uddannelse.

Vi mener, at det skal være en europæisk instans som skal gennemføre og overvåge effektivitet i forbindelse med selvregulering.

Ad V.2. Forbrugeruddannelse

Undervisning og information er altafgørende hvis forbrugerne skal være i stand til at foretage kvalificerede valg. Der er en opgave for det offentlige og det privat at stille relevant information til rådighed. Informationen skal være simpel og overskuelig, og det skal være centrale udmeldinger. Det er vigtigt, at man som forbruger så tidligt som muligt har adgang til information og kan forstå den.

Vi støtter ideen om partnerskaber, og mener at den er væsentlig for at der sker en hensigtsmæssig udvikling i forbrugernes forståelse af, hvad der er sund kost.

De centrale budskaber vedr. ernæring og fysisk aktivitet skal være enkle og handlingsorienterede. Det kunne være som kostråd, som beskriver en fuldkost inklusiv drikkevarer.

Ad V.3. Fokus på børn og unge

Landbrugsraadet anbefaler at grundskolen bruger skoleboder, hvor læring af børnene indgår. Dvs. at de får et indblik i bestilling, tilberedning, næringsindhold, fødevarerikkerhed mv. i forbindelse med den daglige drift af skoleboden. Grundskolerne kunne samtidig have en kostvejleder tilknyttet, som kunne vejlede børn og deres forældre.

Når man ser på fysisk aktivitet på skolerne, er det først og fremmest vigtigt, at der er de rette omgivelser og evt. fysiske redskaber tilstede. Der skal desuden være et kompetent personale der kan vejlede og inspirere eleverne. Alle skoler bør have en politik på området, så man som ansvarlig har taget stilling hvor meget, og hvor tit børnene skal være ude.

Det skal hænge sammen så de centrale anbefalinger man vil give børn om sund kost også skal indbefatte drikkevarer og fysisk aktivitet. Udmeldingerne skal være entydige.

Vi mener at det er vigtigt med en dialog og samarbejde mellem skoler og erhverv, dels for at øge børnenes viden om hvor maden kommer fra, såvel som viden om ernæring. Børnene skal med i køkkenet og tilberede maden.

Ad V.4. Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsundervisning på arbejdspladsen

Arbejdspladsen skal være med til at tilbyde incitamenter til de ansatte f.eks. ved cykelparkering, badefaciliteter, motionsrum og frokostordninger.

Ad V.6. Indsats mod fedmefremmende miljøer

Vi mener at det er vigtigt med nogle officielle anbefalinger/kostråd. Det er vigtigt at infrastrukturen i samfundet giver plads til og tilgodeser fysisk aktivitet, for eksempel kan nævnes cykelstier, legepladser, grønne områder, skov og strand, spor i landskabet osv.

Ad V.7. Socioøkonomiske uligheder

Vi mener stadig at viden og informationer er vejen frem både til forældre og børn. Viden skal formidles via kommunikation rette mod forskellige grupper i samfundet, og i forhold til de kulturelle baggrunde.

Ad V.8. En integreret og samlet indsats til fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

Det er igen vigtigt at pointere, at undervisning og information er vigtigst, hvis man vil have en integreret og samlet indsats.

Vi støtter og ser en styrke i en overordnet, enkel og enslydende information fra EU, som kan bruges i alle EU25 landene.

Der bør tillige overvejes hvordan forbyggende foranstaltninger som f.eks. motionsstilbud kan gøres tilgængelige for flest mulige (offentlige motionscentre)?

Ad V.9. Anbefalinger vedrørende indtag af næringsstoffer og vedrørende udvikling af fødevarebaserede kostråd

Landbrugsraadet mener at en overordnet instans bør have ansvaret for at komme med kostråd som tager højde for sociale og kulturelle variationer og forskellige regionale og nationale kostvaner. Det er klart at andre bagvedliggende årsager kan have lige så stor betydning som kosten på at folk bliver overvægtige eller fede, herunder privat økonomi, holdningsbearbejdning, udbud af madvarer, skolen, venner og familie mv. Da man ikke kan eller skal bestemme over forbrugernes forbrugsmønstre, mener vi at den eneste måde er, at sørge for at forbrugerne har den rette information og vidensgrundlag at træffe beslutninger ud fra. Fælles kostråd skal formidles både via offentlige og private initiativer.

Ad V.10. EU-eksternt samarbejde

Vi mener ikke at Codex Alimentarius skal inddrages i spørgsmålet om ernæring og derved anbefalinger for indtag. Vi mener, at der er for store forskelle på viden og informationsbehovet i denne kreds.(sult/overvægt).

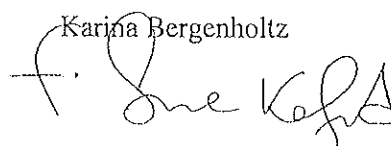
Vi støtter strategien fra WHO, men mener i øvrigt at EU bedst kan bidrage i erfaringsudvekslingen og kortlægning, såfremt ekspertise og viden samles og videreformidles på EU-niveau. Der vil være behov for nogle overordnet kostråd, men der vil samtidig være behov for regionsbestemte råd, som dels vil have baggrund i kulturen i det pågældende område, og dels i de madvaner der findes.

Konklusion

Vi støtter intentionerne i grønbogen om at sætte fokus på sund livsstil, herunder fedme og overvægt og vi mener at EU har en central rolle at spille både lovgivningsmæssigt, men også i forhold til at samle og formidle ernæringsmæssige budskaber rettet mod forbrugeren.

Vi foreslår, at det i den forbindelse nærmere drøftes hvilken instans på EU-niveau, som bedst kan varetage en sådan videns- og formidlingsopgave; om EFSA skal styrkes således at opgaver i relation til kost og ernæring varetages af EFSA eller om der er behov for oprettelse af en ny autoritet som har det nødvendige mandat. Der kan i øvrigt peges på en række forskningsinitiativer, som kan medvirke til at højne vidensniveauet på området.

Med venlig hilsen

Karina Bergenholtz

Notat

Til: Else Molander
Cc: Nanna Jansson
Fra: Jesper Lund-Larsen 3F
Dato: 30-03-2006
Vedr.: Grønbog om sunde kostvaner

"Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelse af overvægt, fedme og kroniske sygdomme"

I Grønbogen stiller Kommissionen under de enkelte kapitler en række spørgsmål, som vi vil forsøge at besvare eller komme med kommentarer til.

IV.3. Sundhed i de forskellige EU-politikker

- Af konkrete tiltag kan GD for Sundhed- og Forbrugerbeskyttelse, igangsætte en kampagne på arbejdspladserne for sundere mad i kantinerne, i lighed med de danske projekter "Mad på arbejde", "Gi' madpakken en hånd", "Dagens Rat" og "Grøn Menu".
- Kommissionen kan udarbejde et tillæg til arbejdsmiljødirektivet, hvoraf det fremgår, at der som en del af APV'en fremover skal udarbejdes handlingsplaner for fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet.

IV.4 Handlingsplan for folkesundhed

- Efter 3F's opfattelse er der mange muligheder for at formidle eksisterende viden, men vi vil særligt anbefale, at man i samarbejde med arbejdsmarkedets parter igangsætter oplysningskampagner, som er målrettet den enkelte arbejdsplads, således at der i kampagnen indgår, om det er en arbejdsplads
 - med egen kantine med mulighed for at købe mad
 - med egen kantine uden mulighed for at købe mad
 - med skiftende arbejdssteder
 - uden mulighed for at spise i en kantine, og dermed henvist til restaurantbesøg.

V.2. Forbrugeruddannelse

- Hvad angår partnerskaber kan vi foreslå et partnerskab i lighed med det, som FVST og 3F har gennemført.

V.3. Fokus på børn og unge

- 3F har i efteråret 2005 genoptrykt skolebogen "Tyg på den", som er målrettet 5-8 klassetrin og som sætter fokus på mad, spisevaner og forbrug. Bogen er siden den første udgivelse i 2001 trykt i 158.000 eksemplarer. Denne bog giver skolebørnene et indblik i, hvad der er sundt, og hvad der er usundt, og hvad de kan gøre for at leve et sundere liv.

V.4. Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsundervisning på arbejdspladsen

- Arbejdsgiveren kan i samarbejde med medarbejderrepræsentanterne udarbejde handlingsplaner for, hvorledes man vil omlægge kantinen, således at udvalget bliver mere sundt. Det skal dog pointeres, at det skal ske som et samarbejde mellem arbejdsgiver og arbejdstager, da et påbud fra arbejdsgiveren om ændring af kantinen, ikke fremmer medarbejdernes interesse for en sundere levevis. Her kan erfaringerne fra "Mad på arbejde" og "Gi' madpakken en hånd" bruges.
- Samtidig bør forhandlingsparterne på de forskellige overenskomst-områder, inddrage sunde kostvaner og fysisk aktivitet som en del af overenskomsten, forstået således at der i overenskomsten er en artikel der siger, at man har forpligtet sig til at udarbejde handlingsplaner for de to områder.

V.7. Socioøkonomiske uligheder

- Ved at sikre at børnene i institutionerne og skolerne får mulighed for at få serveret sunde måltider i løbet af dagen, helst gratis eller mod en mindre betaling. Ved at servere disse gratis, vil det ikke gå ud over de socialt svage befolkningsgrupper, og derved vil vilkårene være ens for alle. Pengene til disse måltider skal komme fra staten, idet alle dermed er med til at betale for en sundere befolkning på sigt, hvilket samtidig vil være til gavn for samfundsøkonomien.

V.8. En integreret og samlet indsats til fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

- De vigtigste elementer for en integreret og samlet indsats er samarbejde mellem de parter, hvis arbejdsplads, skole, institution m.m. er involveret. Når det drejer sig om skolebespisning, så skal det

være et samarbejde mellem elevråd, forældre og lærerne. Måske også de lokale politikere. Når det drejer sig om arbejdspladser, skal det være et samarbejde mellem arbejdsgiveren og de forskellige arbejdstagergrupper, som beskrevet i projektet "Mad på arbejde".

- En rollefordeling på nationalt og EU-plan bør være således, at der på EU-plan udarbejdes et direktiv som tillæg til arbejdsmiljødirektivet, der pålægger arbejdsgiveren at udarbejde handlingsplaner for sundere kost på arbejdspladsen. Ligesom EU i en overgangsperiode kan medvirke med tilskud til fremme af sund kost på skoler og i institutioner, ved at yde tilskud til etablering/omlægning af kantiner og skolekøkkener. På nationalt plan er det vigtigt, at de lokale myndigheder - i dette tilfælde kommunerne - også er indstillet på, at der skal ske en omlægning af skolernes kantiner/skolekøkkener. Samt at de også må medvirke økonomisk til, at projekterne kan gennemføres, så tilbuddene enten bliver helt gratis eller med meget lav brugerbetaling.

V.10. EU-ekstern samarbejde

- En af de muligheder EU har for at medvirke til en sundere kostpolitik, er at udarbejde uddannelsesplaner for ansatte i fødevarerektoren, både primær og forarbejdningssektoren. Således at medarbejderne i disse sektorer bliver mere opmærksomme på hygiejneproblematikken, pesticid og gødningsproblematikken o. lign., da det jo er kendt at både dårlig hygiejne og forkert brug af pesticider er medvirkende årsag til usunde fødevarer. Dette gælder både indenfor og udenfor EU.

V.11. Andre emner

- Fra 3F's side er alle emnerne vigtige, men som repræsentant for arbejdstagerne har vi konstateret, at der først indenfor de sidste par år er kommet fokus på arbejdspladsmåltiderne, og vores erfaring er, at hvis man kan forbedre kosten på arbejdspladserne, er der ca. 25%, som bringer deres erfaringer fra arbejdspladsen hjem, og dermed vil det gode budskab spredes sig til en større gruppe, ligesom det medvirker til, at mange børn vil få en mere sund kost i dagligdagen. Og da de fleste voksne personer indtager mindst 1 hovedmåltid i løbet af en arbejdsdag på arbejdspladserne, er det et vigtigt indsatsområde. Derfor mener vi, at kostpolitikken på arbejdspladser bør have fokus som det højst prioriterede.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at vi fra 3F's side gerne stiller vores erfaring fra projekterne "Mad på arbejde" og "Gi' madpakken en hånd" til rådighed og vi vil meget gerne deltage i et eventuelt videre arbejde i samarbejde med Kommissionen på dette område.

Jesper Lund-Larsen

Lisbet Nielsen (MINFF)

Fra: Lis Holsdorf (FVST) på vegne af Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Sendt: 20. januar 2006 11:05
Til: Nanna Jansson (FVST)
Emne: VS: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

SJ: -1
SJfile: 2006-20-26-01102
SJSendHandler: sjLightOutlook

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Diabetesforeningen(sep)
Sendt: 20. januar 2006 10:42
Til: Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Emne: SV: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Tak for den udsendte Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring.

Det er et godt initiativ at få de forskellige partnere til at bidrage til en fælles indsats mod forebyggelse af overvægt og fedme, og dermed kroniske livsstilssygdomme som fx type 2 diabetes. Diabetesforeningen støtter initiativet generelt. Da vores primære opgave ikke er at udføre forebyggende arbejde, har vi ikke haft mulighed for at gå i detaljer med de formulerede spørgsmål.

Jeg vil dog gerne kommentere indsatsområde V. VI vedr. forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring. Vi har tidligere kommenteret på ændringer til de gældende regler om næringsdeklaration af fødevarer m.m. Det bør være lovpligtigt at næringsdeklarerere alle færdigpakkede levnedsmidler med minimum den korte næringsdeklaration, som vi kender den i dag. Dvs. oplysning om indhold af energi, protein, kulhydrat og fedt pr. 100 g af varen. Det giver forbrugerne mulighed for at lave et kvalificeret valg i indkøbssituationen.

Vedr. forbrugeroplysning/uddannelse formidler vi i Diabetesforeningen viden til vores medlemmer og andre interesserede via vores oplysningsmaterialer, web-site m.m. Det dækker dog kun en flig af behovet, da det naturligvis er diabetikere og deres pårørende, der typisk benytter vores informationer.

Oplysning rettet mod den almindelige forbruger bør starte i skolen og videreføres i det offentlige rum på linie med, hvad vi gør i Danmark i dag.

Et bedre samspil mellem institutioner og aktivitetstilbud vil kunne udvikles mange steder, så børn og unge får flere tilbud om fysiske aktiviteter i dagtimerne.

I dag markedsføres (og reklameres for) en lang række af fx sukkerfri produkter, der ernæringsmæssigt vurderet ikke har noget berettigelse overhovedet. Et politisk fastsat regelsæt vil sandsynligvis kunne lette forbrugernes her specielt diabetikernes valg af sukkerfri produkter. I dag får mange en falsk tryghed ved at købe de sukkerfri produkter, idet den enkelte kan forledes til at tro, at disse produkter er velegnede til personer med diabetes, hvilket langt fra er tilfældet.

Et generelt problem for personer med diabetes (og personer der vil forebygge, at de udvikler type 2 diabetes) er tilgængeligheden af sunde madvarer. Mange steder i den offentlige bespisning er tilbudene af mad begrænset til usunde fastfoodprodukter. De senere år har der i Danmark været meget fokus på fx sportshaller, skoleboder osv., og det er vigtigt at opmærksomheden udvides til at gælde mere generelt. Private udbydere har et stort ansvar for, at denne situation kan bedres.

I Diabetesforeningen ser vi frem til resultatet af den nuværende høringsrunde og står naturligvis til rådighed, hvis der er spørgsmål til ovenstående eller i øvrigt i forhold vedr. diabetes og forebyggelse.

Venlig hilsen

Susanne Elman Pedersen
Klinisk diætist

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Nanna Jansson (FVST) [mailto:NAJ@fvst.dk]

Sendt: 22. december 2005 12:51

Til: Høringsliste (FVST)

Cc: Jens Therkel Jensen (FVST); Knud Østergaard (FVST); Else Molander (FVST)

Emne: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Til alle relevante høringspartnere

Vedhæftet fremsendes EU-Kommissionens Grønbog "Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet - En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme".

Grønbogen er et led i Kommissionens udarbejdelse af en række fælles strategier til håndtering af de vigtigste sundhedsproblematikker såsom ernæring og fedme. Udsendelsen af Grønbogen har blandt andet til formål at "... lægge op til en bredtfavnende høringsproces og iværksætte en dybdegående diskussion, der inddrager EU-institutioner, medlemsstater og civilsamfundet med det formål at finde ud af, hvordan sunde kostvaner og fysisk aktivitet kan fremmes ved en indsats på EU-plan".

Kommissionen opfordrer alle interesserede myndigheder, organisationer og personer til at indsende høringssvar om de emner, der behandles i grønbogen. Som et led i Fødevarestyrelsens udarbejdelse af et officielt dansk høringssvar anmodes I hermed om høringssvar senest 20. januar 2006.

Høringssvar bedes sendt til: 7.kontor@fvst.dk

<<com2005_0637da01.pdf>>

Med venlig hilsen

Nanna Jansson

Fuldmægtig

Fødevarestyrelsen

Kontoret for ernæring (7. kontor)

Tlf 33956287

email: naj@fvst.dk

Fødevarestyrelsen
Att. Nanna Jansson

Dato: 19. januar 2006
VII/
Dir. tlf: 8999 1828
Fax: 8999 1200
E-mail: villy.jorgensen@agrsci.dk
J.nr.:
(Anfør venligst j.nr. i svar)

Bemærkninger/forslag til "Grønbog": Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

Den foreliggende "Grønbog" tager fat på mange særdeles vigtige emner, og den stiller samtidigt en række rigtig gode spørgsmål, som det vil være værdifuldt at tage fat på.

Man kan imidlertid frygte, at det blot ender op med mange fortrinlige hensigtserklæringer og budskaber, som ud over de personer, som i forvejen er aktive på området, ikke kommer ret meget længere end til skufferne. De følgende bemærkninger går derfor overordnet på tværs af emnerne, uden at tage direkte stilling til de stillede specifikke spørgsmål.

Indsatsen og budskaberne skal forenkles dramatisk for at få "den brede befolkning" med.

Varedeklarationer er ligegyldige, hvis befolkningen ikke finder, at de kan bruge dem til noget. Spørgsmålet er bl.a.: Hvorledes får man befolkningen til at vægte kvalitet på højde med, og gerne højere, end prisen.

Som udgangspunkt er det helt nødvendigt at erkende, hvorledes holdningen er i en stor del af befolkningen:

1. Med hensyn til ernæring gør vi som det passer os. Vi får alligevel modsat rettede resultater "næste måned".
2. Med hensyn til motion skal vi åbenbart gøre så meget, at det kan/vil vi ikke bruge tid på.
3. Som følge af pkt. 1 gider vi ikke læse deklarationer på varerne.

Ad 1. Denne holdning skyldes ikke mindst pressens dårlige formidling af forskningsresultater. Hvis de enkelte resultater, blev betragtet, som den lille brik de evt. tilfører til den foreliggende viden – og med kritisk vurdering af forudsætninger, er resultaterne nok ikke så modstridende endda.

Med hensyn til aktiviteter må der en massiv indsats til for at budskaberne bliver hørt. Dette skal ske fra uafhængige organisationer, som bør have offentlig støtte til en massiv indsats, som løbende skal evalueres, for at opnå maksimal effekt af indsatsen.

Indsatsen kræver aktører med en helt anden pædagogisk og psykologisk indsats end tilfældet har været indtil nu, hvor "stjernekokke" og mediernes "eksperter" udfylder billedet.

Indsatsen skal i første række rettes mod de unge i skoler (kantiner), idrætsforeninger mv., men naturligvis også mod befolkningen som helhed. Skræmmekampagner og forbud er sikkert ikke "hovedvejen", men efterhånden er der dokumentation for resultaterne af helt forkert levevis. Der må på enkel vis informeres om hvorfor fx frugt og grønt m.m. er sunde produkter.

Der må appelleres til erhvervslivet om større ansvarlighed. Udvikling af sunde produkter bør præmieres, herunder produkter, der i et vist omfang kan afløse slik og tilsvarende.

Forskere vil naturligvis gerne profilere sig via resultater. Der bør appelleres til at "nye epokegørende" resultater markedsføres forsigtigt og yderst seriøst, herunder forklaring på hvorfor et resultat evt. afviger fra hvad der er opfattet som almen viden.

Med hensyn til motion bør der opbygges og markedsføres seriøse programmer/forslag til hele befolkningen. Disse programmer skal være realistiske og tage udgangspunkt i hvad man kan forvente, at befolkningen vil og kan leve op til (krav om flere timer i fitnesscenter og/eller 13.000 skridt om dagen er ikke for den "brede befolkning", som man skal se at få fat på).

Ovenstående må ikke opfattes som et officielt input fra Danmarks Jordbrugsforskning. En mindre gruppe af forskere/medarbejdere står bag.

Vi håber De kan anvende noget af det fremførte i høringssvaret.

Med venlig hilsen
Villy Jørgensen

Lisbet Nielsen (MINFF)

Fra: Lis Holsdorf (FVST) på vegne af Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Sendt: 23. december 2005 13:03
Til: Nanna Jansson (FVST)
Emne: VS: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

SJ: -1
SJfile: 2006-20-26-01102
SJSendHandler: sjLightOutlook

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: EVA MØLLER - 9620 [mailto:evm@dkma.dk]
Sendt: 23. december 2005 07:37
Til: Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Emne: SV: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Lægemeddelstyrelsen har modtaget nedenstående i høring.

Vi har ingen bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen
Eva Møller
Lægemeddelstyrelsen

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Nanna Jansson (FVST) [mailto:NAJ@fvst.dk]
Sendt: 22. december 2005 12:51
Til: Høringsliste (FVST)
Cc: Jens Therkel Jensen (FVST); Knud Østergaard (FVST); Else Molander (FVST)
Emne: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Til alle relevante høringspartnere

Vedhæftet fremsendes EU-Kommissionens Grønbog "Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet - En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme".

Grønbogen er et led i Kommissionens udarbejdelse af en række fælles strategier til håndtering af de vigtigste sundhedsproblematikker såsom ernæring og fedme. Udsendelsen af Grønbogen har blandt andet til formål at "... lægge op til en bredtfaavnende høringsproces og iværksætte en dybdegående diskussion, der inddrager EU-institutioner, medlemsstater og civilsamfundet med det formål at finde ud af, hvordan sunde kostvaner og fysisk aktivitet kan fremmes ved en indsats på EU-plan".

Kommissionen opfordrer alle interesserede myndigheder, organisationer og personer til at indsende høringssvar om de emner, der behandles i grønbogen. Som et led i Fødevarestyrelsens udarbejdelse af et officielt dansk høringssvar anmodes I hermed om høringssvar senest 20. januar 2006.

Høringssvar bedes sendt til: 7.kontor@fvst.dk

<<com2005_0637da01.pdf>>

Med venlig hilsen
Nanna Jansson
Fuldmægtig
Fødevarestyrelsen
Kontoret for ernæring (7. kontor)
Tlf 33956287
email: naj@fvst.dk

Lisbet Nielsen (MINFF)

Fra: Lis Holsdorf (FVST) på vegne af Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Sendt: 17. januar 2006 16:42
Til: Nanna Jansson (FVST)
Emne: VS: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring - KVL J.nr. 275-535
SJ: -1
SJfile: 2006-20-26-01102
SJSendHandler: sjLightOutlook

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Anni Carlsen [mailto:anc@kvl.dk]
Sendt: 17. januar 2006 15:32
Til: Afd. postkasse 7. kontor (FVST)
Emne: Høring: EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring - KVL J.nr. 275-535

Ovennævnte Grønbog har været sendt til høring i det relevante institut.

I henhold hertil kan meddeles, at Institut for Human Ernæring har kommentarer til høringen, som er vedlagt som wordfil.

KVL kan henholde sig til IHEs udtalelse.

mvh

Anni Carlsen, overassistent
Forsknings- og Innovationskontoret
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bülowsvej 17
1870 Frederiksberg C
Direkte tlf. 3528 2014
anc@kvl.dk

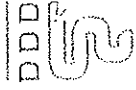
Udkast til et høringssvar

EU-Kommissionens Grønbog "Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme"

Det er Institut for Human Ernærings opfattelse at grønbogen omhandler et særdeles vigtigt emne og de forskellige tiltag til indsatsområder virker relevante. Der er stor relevant fokus på kostsammensætning og fysisk aktivitet, samt forskellige øvrige determinanter såsom reklamer og markedsføring. Vi savner dog en lidt bredere erkendelse af, at andre faktorer, som der måske ikke er så meget fokus på for tiden, kan spille en ganske væsentlig rolle for den voksende forekomst af overvægt og fedme. Der er f.eks. voksende erkendelse af, at tidlige faktorer i livet såsom intrauterine vækstforhold bl.a. betinget af moderens kost og vægtøgning under graviditeten og ernæring i de første par år, typisk kan resultere i en programmering med heraf øget risiko for fedme og hjertekarsygdomme senere i livet. Der er endvidere voksende erkendelse af, at f.eks. for lidt søvn og dårlig søvnkvalitet i barnealder såvel som voksenalder ganske betragteligt øger risikoen for at udvikle fedme og type 2 diabetes i voksenalderen. Årsagssammenhængene er på dette område kun ganske sparsomt undersøgt og der er behov for yderligere forskningsindsats for at afdække om det drejer sig om kausale sammenhænge og eventuelt om en simpel intervention i form af tilstrækkelig søvn vil være et effektivt middel til at nedsætte en øget risiko for at udvikle fedme.

Medens indtaget af transfedtsyrer ikke mere er et problem i Danmark, er der fortsat væsentlige problemer i resten af EU. Selv om gennemsnitsindtaget er relativt lavt i de fleste lande, vil man ved at betragte normalfordelingen se, at der er ganske betragtelige dele af befolkningen, der indtager mere end 5g transfedtsyrer om dagen, fortrinsvis fra fastfoods som MacDonalds, Kentucky Fried Chicken, mikrobølge popcorn samt vafler. Medens det er særdeles veldokumenteret at et sådant indtag af transfedtsyrer øger risikoen for hjertekarsygdomme langt mere end de tilsvarende indtag af mættede fedt, så er det uklart i hvilket omfang transfedtsyrer bidrager til fedme og evt. det metaboliske syndrom type 2 diabetes. Grønbogen bør derfor også omhandle, hvorledes det vil være muligt at eliminere transfedtsyrer fra den europæiske kost, da der ikke er et eneste sundhedsfremmende aspekt af transfedtsyrer identificeret, og der således ikke er nogen som helst grund til ikke at fjerne det. Det har vist sig i Danmark at være muligt at eliminere transfedtsyrer uden effekt på tilgængeligheden af fødevarer, pris og smag.

I indsatsen over for fysisk inaktivitet savnes en mere omfattende beskrivelse af de tiltag, der vil kunne gøres indenfor byplanlægning, f. eks. i form af bedre cykelstier, grønne stisystemer/ruter for cyklister, øget sikkerhedsudstyr, etc.

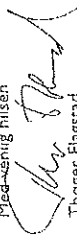
Fødevarestyrelsen
Veterinærafdelingen
Mørkhøj Bygade 19
Kontor for Zoonoser
Att. Ninna Jansson
2860 Søborg

23. januar 2006
TF/ Sagsnr. 0600017

EU-Kommissionens Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring (Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet - En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme (KOM(2005) 637 endelig))

Den Danske Dyrlægeforening finder, at der er tale om et godt initiativ og foreslår at udmeldinger rettes helt konkret til de enkelte målgrupper.

Medvenlig hilsen

Thøger Fløge
Chefkonsulent

DEN DANSKE DYRLÆGEFORENING

Den Danske Dyrlægeforening, Dyrlægeforeningens Sekretariat, Strandvejs 37B, DK-2100 København Ø, Tlf. +45 3371 6588
E-mail: sekretariat@ddl.dk, www.ddl.dk

Vedr. EU's høring af Grønbog om fysisk aktivitet og ernæring

Danmarks Fødevarerforsknin g har følgende høringssvar til Fødevarestyrelsen i forbindelse med "GRØNBOG – fremme af su nde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelse af overvægt, fedme og kroniske sygdomme"

IV.3. Sundhed i de forskellige EU-politikker

- Hvilke konkrete tiltag kan EU-politikområder evt. bidrage med for at fremme su nde kostvaner og fysisk aktivitet og for at skabe miljøer, der gør su nde valg til nemme valg?
- Hvilke slags foranstaltninger på EU-plan eller på nationalt plan kan bidrage til at forbedre udbuddet af og adgangen til frugt og grøntsager og gøre dem billigere og mere attraktive?
- På hvilke områder i forbindelse med ernæring, fysisk aktivitet, udvikling af redskaber til analyse af hermed forbundne lidelser samt forbrugeradfærd er der behov for mere forskning?

EU's forskellige politikområder påvirker på mange måder befolkningens sundhedstilstand i EU. Det er derfor nødvendigt, at der indgår overvejelser om sundhed i alle politikker på EU plan (jf artikel 152 i Amsterdam traktaten). For kost og fysisk aktivitet handler det om, at lovgivningen ikke bør modarbejde befolkningens muligheder for at spise og være fysisk aktiv i overensstemmelse med de officielle anbefalinger for en su nd livsstil. Det bør dokumenteres om de af Kommissionen allerede iværksatte mekanismer har den forventede effekt i forhold til udviklingen af nye politikker og nye regler. Desuden er der behov for at gennemgå eksisterende regler og ordninger og vurdere deres indvirkning på kostvaner og den fysiske aktivitet.

Landbrug og fødevarer: Der kan peges behov for en ændring af EU's landbrugspolitik, således at den forbedrer befolkningens muligheder for at spise i overensstemmelse med anbefalingerne for en su nd kost i stedet for at bidrage til at forringe folkesundheden, således som det delvist har været tilfældet. Ifølge en rapport fra 2003 havde EU bevilget kommissionen 32 millioner EUR til programmer for at fremme forbrug af frugt og grønt, mejeri produkter, vin, økologiske fødevarer og blomster over en 3-årig periode. Nogle af budskaberne i disse kampagner for vin og mejeriprodukter var imidlertid i modstrid med anbefalinger for folkesundheden. Dette bør forhindres fremover.

EU yder betydelige beløb til kompensation til frugt- og grønt producenter, der ikke får solgt produkter på markedet (117 mill EUR per year). En stor del af denne produktion destrueres. I stedet bør denne sælges til forbrug til nedsatte priser.

Støtte til mælkefedt: Smør produktion støttes med betydelige beløb (460 mill EUR per year), således at smørproducenter kan afsætte smør til reduceret pris til industrien. Skolemælk modtager støtte, og med stigende fedtindhold stigende støtte. Fed mælk burde fratages støtte i stedet.

Støtteordninger og produktfremme ordninger bør gennemgås med henblik på at opstille en plan der afvikler de ordninger der kan påvirke kostvaner i en ugunstig retning og i stedet opbygge nye ordninger som fx støtte til skolefrugt og firmafrugt.

EU bør støtte op om national lovgivning, der har til formål at forbedre befolkningens muligheder for sunde kostvaner (ex: DK's regler om indhold af transfedtsyrer i fødevarer, mærkningsordninger mv).

Behov for mere forskning: Der er behov for mere forskning i, hvad udbud og priser betyder for kostvaner samt hvad de fysiske rammer i lokalområdet betyder for niveauet af fysisk aktivitet.

Markedsføring: Den officielle ernæringsoplysning og andre tiltag for at fremme sunde kostvaner er bl.a. oppe mod en massiv markedsføring, der tværtimod ikke fremmer de sunde valg. EU har enestående muligheder for at påvirke markedsføringen af mad, drikke og nydelsesmidler på tværs af landegrænserne. Det kunne eksempelvis bestå i begrænsninger i markedsføring af energitætte produkter (evt. specielt til udsatte grupper som fx børn og unge) eller fremme af markedsføringen af fuldkornsprodukter samt frugt og grøntprodukter, der ikke er tilsat fedt og sukker. Samtidig bør man sikre at effekten af disse tiltag måles over en årrække.

Undervisning og uddannelse: Der er behov for at styrke undervisning af elever i folkeskolen om hvorledes man kan realisere en sund livsstil. Derudover er der behov for at styrke uddannelse af fagpersoner, som skal hjælpe personer med en helbredsskadelig livsstil med at ændre den: Skolelærere, skolesundhedsplejersker, praktiserende læger (bør aflønnes for forebyggende helbredssamtaler). De er ansvarlige for tidlig opsporing af mulige helbredsproblemer.

IV.4. Handlingsprogrammet for folkesundhed

- Hvordan kan data om fedme gøres mere tilgængelige og sammenlignelige, navnlig med henblik på at kortlægge præcist, hvordan fedme er udbredt geografisk og socioøkonomisk.

Dette emne er centralt i arbejdet med den nordiske handlingsplan for sundhed og velvære gennem kost og fysisk aktivitet. Konklusionerne herfra bør gå videre i det europæiske samarbejde.

V.1. Forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring

- Hvilke er de vigtigste næringsstoffer og varekategorier, der skal lægges vægt på i næringsoplysningerne til forbrugerne, og hvorfor?

- Hvilken slags forbrugeroplysning/uddannelse skal der til, for at forbrugerne fuldt ud kan forstå oplysningerne på mærkningen af fødevarerne, og hvem skal give sådanne oplysninger?

- Er frivillige regelsæt ("selvregulering") en passende metode til at begrænse reklamer for og markedsføring af fødevarer med højt energiindhold og lavt indhold af mikronæringsstoffer? Hvilke alternativer kan komme på tale, hvis selvregulering ikke fungerer?

- Hvordan kan man definere, gennemføre og overvåge effektivitet i forbindelse med selvregulering? Hvilke foranstaltninger bør man træffe for at sikre, at sårbare forbrugeres godtroenhed og begrænsede kendskab til medierne ikke misbruges i forbindelse med reklamer, markedsføring og salg fremstød?

Vedr. oplysninger om næringsstoffer på fødevarer henvises til dialog om obligatorisk næringsdeklaration og DFVFs arbejde med ernæringsmærkningsordning og de 8 kostråd.

Samtidig skal det understreges at næringsdeklarationer og mærkningsordninger kun kan støtte forbrugerne i at være i stand til at vælge ud fra sundhedshensyn, men det kræver stadig en grundlæggende viden, om hvordan kosten bør sammensættes i måltider ud fra de forskellige fødevarergrupper. Derfor er der brug for formidling af enkle handlingsrettede og kvantificerbare kostråd. Kostrådene skal være videnskabeligt baserede og formidles fra offentlige myndigheder i samarbejde med NGO'er som fx de sygdomsbekæmpende organisationer, samt evt. brancheforeninger.

V.3. A focus on children and young people

– What are good examples for improving the nutritional value of school meals, and how can parents be informed on how to improve the nutritional value of home meals?

In the "123 skolemad" project DFVF developed a practical and easy to use model for translating the newly developed Danish guidelines for school meals into concrete mealplans for 3 different age groups. The model can be used by catering operators to develop new menu plans.

Using policy frameworks as a managerial tool for implementing healthy eating at school is believed to be a promising approach. In the Copenhagen KØSS project a system for healthy eating based on sustainability and organic foods was developed for all schools in the City of Copenhagen. The system was based on improving the nutritional value of meals using a school food policy approach and integrating the provision with curriculum interventions

– What is good practice for the provision of physical activity in schools on a regular basis?

– What is good practice for fostering healthy dietary choices at schools, especially as regards the excessive intake of energy-dense snacks and sugar-sweetened soft drinks?

Involvement of students in activities regarding food, nutrition and health is believed to be crucial to promote a healthier lifestyle. In the Council of Europe project an expert group along with the WHO supported European Network of Health Promotion schools/Young minds network tested models for involving students in the development of school meal concepts. The model was tested in different countries and involved the use of interactive systems. In the "123 skolemad" project DFVF develops and test models for the active involvement of 11-14 years aged students in both development and operations of healthy school meal catering. In the same project DFVF develops and test models for integrating healthy catering based on student involvement with nutrition education curriculum in order to secure coherence between supply and curriculum.

– How can the media, health services, civil society and relevant sectors of industry support health education efforts made by schools? What role can public-private partnerships play in this regard?

According to contemporary papers in health promotion involvement of the wider community and partnerships is crucial if effect is to be obtained. In the "123 skolemad" project DFVF develop tools for the operation of integrated and holistic healthy school meal concepts in a partnership approach

between a SME, NGO and government. The project will develop methods for SME and other catering operators to maintain a meal planning system that comply with nutritional recommendations and at the same time take economy and students preferences into due account

In the “Børnebox” project DFVF along with a number of NGO’s and companies is developing and testing a toolkit that promotes healthy diet and physical activity in preschool/kindergarten.

Both projects show that it is important to study and learn from experiences from the growing numbers of partnerships, to develop practical guidelines for partnership working and to set up monitoring system that can assess the effect of such partnership approaches.

V.4. Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsundervisning på arbejdspladsen

- Hvordan kan arbejdsgiverne skabe et sundt udvalg i kantinerne på arbejdspladserne?
- Hvilke foranstaltninger kan tilskynde til og lette fysisk aktivitet i pauser og undervejs til og fra arbejde?

The food service staffs certainly have a major influence over food consumption through the range and composition of foods that they produce. However, relatively few studies deal with food selection and the nutritional quality of the food served away from home, and little is known on how the canteen staff is motivated to change existing practices, and which practical strategies are effective in increasing the nutritional value of the meals and encouraging people to make healthier food choices. Some dietary interventions in work-site setting have been quite promising in influencing employees to purchase and consume more healthy meals, while other studies have been less positive.

Increasing the accessibility and appeal of healthy choices

The most effective way of achieving dietary changes seems to be increasing the accessibility and appeal of healthy choices as well as reducing the availability of unhealthy options rather than promoting ‘healthier’ menu items through nutrition labelling. Attention should be paid to make the common menu healthy rather than merely to add the presence of a few healthy options. A food policy at the worksite should clearly identify the role of the canteen and the worksite in relation to food and nutrition and clarifies the principles and values, which guides its operations.

Case: Successful strategies to increase the consumption of fruits and vegetables: results from the Danish ‘6 a day’ Worksite Canteen Model Study

The 6-a-day canteen study focused specifically on fruit and vegetable consumption in 5 selected worksite canteens in Denmark. The study showed significant increases in the total consumption of fruits and vegetables for all worksite canteens from baseline to end-point; 70 g per customer on average. The follow-up data collection showed that the canteens either maintained or significantly increased the consumption.

Case: Serving buffet style lunch is associated with higher fruit and vegetable consumption in work-site canteens compared to à la carte serving

Serving buffet style in worksite canteens with a fixed price for a varied number of dishes has been shown to increase fruit and vegetable consumption (without increasing energy consumption)

compared to à la carte style serving.

Food pricing

Food pricing has been suggested to be effective towards food choices at worksite canteens, and large effects of price reduction on sales of fresh fruits and vegetables in two school cafeterias have been demonstrated.

Worksite activities

The worksites, both with and without canteens, have a wide range of possibilities in influencing food habits and the level of physical activity, including providing fresh fruit at breaks, offer healthy food at meetings, assuring access to cold water and vending machines offering healthy food and beverages, organizing employees clubs, e.g. lunch-, walking- and weight loss clubs as well as offering safety bike storage, shower and changing facilities. Other factors to influence include breaking structural barriers, providing information concerning food and nutrition and (in the long term) influencing social norms around food choice and psychical activity.

Again, the attention should be paid on how to increase employee involvement and participation rate in different company types, both in smaller and larger companies, rather than merely on the presence of health related activities. Also, more research is needed on how social support can be strengthening both between co-workers and by involving the whole family to optimize sustainability.

Case: Worksite fruit programs

Worksite fruit programs where employees receive a free piece of fruits every working day have been shown to be effective in increasing employees' daily fruit intake; 70 g on average per day compared to baseline. In Denmark worksite fruit programs have gained increasing popularity in recent years. Since 2001 the number of worksites having fruit initiatives have increased from about 600 to nearly 5000 in 2003.

Case: Food at Work

The 'Food at Work' study was conducted as a partnership between the General Workers Union in Denmark, mainly organizing unskilled workers, the national health agency, and a research institute. The aim was to investigate opportunities and impacts of promoting healthy eating in blue-collar worksites both with and without cafeterias. Results indicated that the study was successful in changing self-reported food habits and in decreasing fat served in cafeteria meals.

Food and nutrition tools

Food service directors and managers need simple methods to obtain baseline reference values on nutrition quality of the food served in order to plan and prioritize efforts. Furthermore, evaluation of the methods and tools are needed to provide information about the extent to which the activities in the canteen and worksite are being implemented as planned and whether it is having the intended effect. Also canteen guidelines should be developed and available.

Networking and partnership

Future work may include facilitating the building networks between worksites and providing and facilitating partnership with unions, the food industry and local departments of health.

V.5. Building overweight and obesity prevention and treatment into health services

– Which measures and at what level, are needed to ensure a stronger integration aiming at promoting healthy diets and physical activity into health services?

ADULTS

There is a need to

- Develop effective measures for early identification, treatment, documentation and follow-up of specific risk groups (e.g. *arveligt "belastede", gravide, efter fødsel, rygestop, medicin med vægtøgning som bivirkning m.m.*)
- Improve education of health care personnel with regard to treatment of overweight and overweight-related diseases
- Secure the co-operation between general practitioner and registered dietician (and physiotherapist)
- *Give de praktiserende læge mulighed for at ordinere motion og kost ("Motion and Diet") på recept – dvs. med tilskud fra sygesikringen*
- Secure the availability of professionals - i.e. registered dieticians, physiotherapists, and psychologists, who can aid in the prevention/treatment of overweight and obesity and related diseases
- Establish "Health centres" aimed at prevention and treatment, by means of physical activity and individual dietary treatment
- Secure the efficacy and quality of the offered treatment – *og skærpe retningslinier for markedsføring af vægttabstilbud*
- *Sikre obligatorisk follow-up på konstateret overvægt i forbindelse med session*
- Initiate research to discover the methods which are most cost-effective with regard to prevention and treatment of overweight and obesity
- *Oprette centre på Universitetshospitalerne som en del af professionaliseringen og udviklingen af behandlings- og opfølgningstilbuddet*

A Danish study (in Glostrup) has proven that nutritional counselling by registered dietician for obese patients and patients at risk of ischemic heart disease, identified by the general practitioner, are cost-effective.

A Danish study (in Roskilde) has proven that dietary intervention in general practice by means of a registered dietician is cost-effective and that hypercholesterolemia can efficiently be treated non-pharmacologically – without side-effects and well accepted by the patients and the general practitioner

A Danish project (in Copenhagen) has indicated that a prescription from the general practitioner to "Motion and Diet" is effective in increasing the physical activity and decreasing the weight in the majority of the patients. More than 90% of the participants continue with physical activity after the end of the prescription period.

The Danish National Board of Health has supported several projects aimed at pregnant women who are either overweight or obese in order to prevent further weight gain during pregnancy by means of e.g. supervision by a registered dietician.

Netværk af Forebyggende Sygehuse har taget initiativer med henblik på at implementere bl.a. "det ernæringsrigtige sygehus" og "det fysisk aktive sygehus". Målgruppen er både patienter og personale.

ELDERLY

There is a need to:

- Initiate research to unveil the harm of obesity in the elderly. Debate persists about the relation between obesity and old age and total or disease-specific mortality, the definition of obesity in the elderly, its clinical relevance and about its treatment.

V.6. Indsats mod fedmefremmende miljøer

– Hvordan kan det offentlige indsats bidrage til at sikre, at fysisk aktivitet "indarbejdes" i den daglige rutine?

– Hvilke foranstaltninger er nødvendige for udviklingen af miljøer, der fremmer fysisk aktivitet?

Transport

- Ved at skabe rammerne for lettere at kunne benytte kroppen som transportmiddel, har det offentlige en god mulighed for at stimulere og motivere til mere fysisk aktivitet i hverdagen. Generelt kan det offentlige opprioritere cykel- og gangstier med løsninger, der sigter mod at beskytte cyklister og forgængere og lette deres fremkomst, iværksætte oplysningskampagner om fordelene ved at benytte en sundhedsfremmende transportform og sørge for at børn undervises i at færdes sikkert i trafikken. Projektet Odense Cykelby er et foregangseksempel på, hvordan man har opnået markante sundhedsgevinster og samtidig en nettobesparelse på de offentlige budgetter gennem et politisk initiativ til fremme af cykling i fritid og til og fra arbejde og skole.

Case: Odense Cykelby

Odense Cykelby har over en 4-årig periode resulteret i:

- 20% flere cyklister og trods denne stigning 20% færre personskader blandt cyklister
- 33 mio. kr sparet i sundhedsudgifter, hvilket overstiger projektets samlede udgifter på 20 mio. kr.
- Et fald i dødeligheden på 20% for de 15-49-årige og 2131 vundne leveår blandt borgere i Odense.

Initiativerne i projektet omfattede:

- Cyklisternes fremkommelighed (bl.a. nemmere passage ved lyskryds, og etablering af en "grøn bølge" for cyklister) og fokus på cyklisters trafikale adfærd
- Bedre og mere sikker cykelparkering samt fokus på driftskvalitet af cykelstier
- Kampagner og aktionsprægede aktiviteter bl.a. ved kraftig eksponering og oprettelse af en hjemmeside, en interaktiv cykelruteplanlægger og et bredt udvalg af stikort, brug af præmier, cykeltællerstationer, tiltag som den årlige "Cykeldag" og kåring af "Årets cyklist", samt kampagner med tilbud om at prøve nye cykeltyper, trailere, firmacykler mv.

Udover påvirkning af transportmulighederne, kan der sættes ind mange andre steder, og følgende afsnit giver en række forslag til initiativer indenfor forskellige områder. Der er stadig behov for undersøgelser og evalueringer af effekterne af de forskellige tiltag.

Skole og pasningsinstitutioner

- Der kan udarbejdes undervisningsplaner for skolerne, hvor øget fysisk aktivitet prioriteres højt, bl.a. ved tværfaglig undervisning, styrkede krav til læreres og pædagogers kompetencer og opstilling af mål for børns færdigheder f.eks. med hensyn til cykling og svømning
- De fysiske rammer for bevægelse kan fremmes bl.a. ved at sikre adgang til hensigtsmæssige legepladser, idrætsfaciliteter og indendørs arealer med plads til fysisk udfoldelse
- Der kan etableres lettilgængelige og inspirerende motionsaktiviteter gennem partnerskaber mellem skoler, pasningsinstitutioner, sundhedstjenester og lokale idrætsforeninger

Et eksempel på et redskab til at få indarbejdet en sundere hverdag i skoler og pasningsinstitutioner er "Sundhedstegnet" iværksat af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og fem af landets største sygdomsbekæmpende foreninger. Ved udsendelse af inspirationskataloger, rettet mod forskellige målgrupper, gives information og hjælp til at igangsætte initiativer, der sætter den fysiske aktivitet i system og skaber opmærksomhed herom.

Økonomiske incitament

- Der kan indføres fradragsregler, der gør det attraktivt for virksomheder at fremme de ansattes sundhedsvaner, f.eks. generelle regler for transportgodtgørelse der fremmer brug af cyklen
- Der kan etableres rabatordninger/tilskud til benyttelse af svømmehaller, motionscentre og lignende f.eks. til børnefamilier i samarbejde med skoler og til ansatte i samarbejde med arbejdsgivere
- Det offentlige kan indføre compensation fra sygesikringen til det sundhedsfremmende arbejde. Ikke kun hos læger, men hos alle relevante faggrupper
- Der kan gives støtte til medtagning af cykler med offentlige transportmidler

Byplanlægning

- Der kan indarbejdes muligheder for fremme af fysisk aktivitet i forbindelse med byplanlægning, herunder planlægning af rekreative områder, og viden om betydningen af

fysisk aktivitet for sundheden kan sikres at indgå i uddannelsen af arkitekter og byplanlæggere

- Den omliggende natur og de grønne områder kan gøres sikre og tilgængelige, stier i parker kan oplyses, og byernes pladser og åbne arealer kan udnyttes til f.eks. street-basket, klatrestativer og udendørs skøjtebaner

Oplysning

- Det offentlige kan gennemføre en informations- og motivationsindsats, såvel befolkningsrettet som målrettet mod særlige udsatte grupper, f.eks. udvide skolernes årlige motionsdag til også at omfatte voksne og støtte initiativer som skridttællerprojekter for arbejdspladser

V.7. Socioøkonomiske uligheder

– Hvilke foranstaltninger, og på hvilket niveau, kunne fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet hos befolkningsgrupper og husholdninger i visse socialklasser og sætte sådanne grupper i stand til at gå over til en mere sund levevis?

– Hvordan kan man gøre noget ved den ”ophobning” af usunde vaner, der ofte er blevet påvist hos grupper i visse socialklasser?

Analyser af danske data viser, at overvægt og fedme forekommer hyppigere blandt personer med kort uddannelse og blandt ikke faglærte arbejdere og arbejdsløse.

Danske analyser viser også, at grupper med kort uddannelse samt ikke faglærte arbejdere har mindre sunde kostvaner. De samme grupper dyrker ikke motion i fritiden i samme udstrækning som højtuddannede og højere funktionærer.

Ophobningen af usunde vaner er dokumenteret i mange undersøgelser. Det gælder også for kost- og motionsvaner. Disse resultater understreger nødvendigheden af en bred indsats på mange områder.

Fremme af sundere kost- og motionsvaner blandt disse grupper kan ske gennem en række strukturelle tiltag, som øger tilgængeligheden af sunde fødevarer, en prispolitik, som favoriserer de sunde produkter samt bedre muligheder for fysisk aktivitet. Initiativer, der ikke forudsætter bevidste til- eller fravalg har størst chance for at medvirke til at reducere den sociale ulighed. Fx kan tidl. nævnte forslag til ændring af EU's landbrugspolitik prismæssigt stimulere til mere sunde vaner, som især kan komme de økonomisk dårligt stillede til gode. Eksempler nævnes nedenfor:

- Sund mad og fysisk aktivitet i børneinstitutioner. Kan fremmes gennem kost- og motionspolitikker, offentlige tilskud samt personlig vejledning og inspiration fra fagfolk.
- Sund mad i skoler. Se specifikation andetsteds. Mere fysisk aktivitet på skoleskema. Supplere med undervisning og praktiske kundskaber i madlavning, så børnene får ”handlekompetence”, og stimuleres til selv at kunne træffe sunde valg.
- Sundhedsfremme på arbejdspladsen: sund kantine mad, inspiration/undervisning, vejledning til sunde kostvaner. Tilbud om tab-i-vægt grupper. Tilbud om motionsaktiviteter. Arbejdspladsen som ramme giver mulighed for at styrke socialt netværk og understøtte sund livsstil gennem fælles normer.
- Sundhedsfremme i lokalområdet: arbejdsløse og marginaliserede kan inspireres til sund livsstil gennem aktiviteter i lokale beboerhuse, sundhedscentre mm. Her bør være tilbud med sund mad samt motionsaktiviteter – kombineret med socialt netværk og mulighed for

personlig vejledning. Lokal trafik plan samt grønne områder, cykel-, gangstier mm, som giver bedre mulighed for fysisk aktivitet (se tidligere).

- Mulighed for gratis vejledning i kostomlægning/personlig støtte fra uddannet fagperson. Sundhedsplejersken i skolerne kunne blive en nøgleperson i opsporing af børn og unge med risiko for kostrelaterede sygdomme. Hun kunne evt. indgå som støtte person for familien i ændring af vaner, idet social støtte er vigtig for at påbegynde og fastholde adfærdsændring.

Forskning: Det er nødvendigt med jævne mellemrum at indsamle landsdækkende data, der kan belyse sociale forskelle i kost- og motionsvaner samt udviklingen heri.

Der er endvidere behov for mere forskning i, hvilke mekanismer, der ligger til grund for de sociale forskelle i kost- og motionsvaner.

Generelt er det vigtigt at dokumentere effekter af indsatser gennem forskningsprojekter, der foretager proces og effekt evaluering. Herved opnås større viden om hvilke indsatser, der fremmer sunde kost- og motionsvaner.

Generelt er det desuden vigtigt at koordinere og kvalitetssikre data på europæisk plan, som kan belyse risikofaktorer samt sygdom, der skyldes dårlige kost- og motionsvaner, herunder overvægt og fedme. På længere sigt må en fælles europæisk database (eller WHO) kunne levere denne information.

V.8. En integreret og samlet indsats til fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

- Hvilke elementer er de vigtigste i en integreret og samlet indsats til fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet?

- Hvordan skal rollerne fordeles på nationalt plan og på EU-plan?

Erfaringer fra det danske arbejde for at nedsætte danskernes fedtindtag og 6 om dagen arbejdet for at øge danskernes indtag af frugt og grønt viser at indsatsen bør bestå af flg. elementer:

- 1) Dokumentation af betydning af kosten eller en kostændring for sundheden, dokumentation for hvordan er indtaget pt og viden om hvilke måltider og fødevarergrupper kan give den største ændring
- 2) Oplysning og tilgængelighed. Målrettet og handlingsrettet oplysning (hvad er risikoen og hvad kan man gøre) er væsentlig for at opnå en fælles forståelse for vigtigheden af at der skal ske ændringer, men det skal følges af øget tilgængelighed af det der bør gøres, så det sunde valg også bliver let at træffe.
- 3) Dokumentation af effekt af indsatsen er meget vigtig. Dels opnås en viden om hvordan forskellige tiltag virker, hvilket kan bygges videre på og indgå i en senere prioritering. Dels har det betydning for at kunne holde opmærksomheden på vigtigheden af indsatsen i offentligheden at der løbende kan komme oplysninger om hvordan det står til.

Den grundlæggende videnskabelige dokumentation udarbejdes på EU-plan, hvorefter den må vurderes ud fra de nationale forhold. Oplysning og tilgængelighed må der arbejdes med nationalt i samarbejde mellem myndigheder, NGO'er og fødevarerbranchen, men gerne med inspiration fra internationale netværk fx på EU-plan. EU kan fremme indsatserne ved at yde økonomisk støtte til iværksættelse af indsatser eller ved direkte støtte til en ordning. Dokumentation for effekt af

indsatsen skal forestås af forskningsinstitutioner, gerne med samarbejde over landegrænserne så resultater kan sammenlignes. Finansieringen heraf kunne støttes på EU-plan.

V.9. Anbefalinger vedrørende indtag af næringsstoffer og vedrørende udvikling af fødevarer baserede kostråd

- Hvordan kan sociale og kulturelle variationer og forskellige regionale og nationale kostvaner tages i betragtning i forbindelse med fødevarer baserede kostråd på europæisk plan?

- Hvordan kan man udligne de store forskelle mellem de foreslåede ernæringsmål og de faktiske forbrugsmønstre?

- Hvordan kan kostråd formidles til forbrugerne?

- Hvordan kan systemer med point til ernæringsprofiler (som man for nylig har udviklet i Det Forenede Kongerige bidrage til en sådan udvikling?

Indsatser for at fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet tager bedst hensyn til sociale og kulturelle variationer og regionale og nationale forskelle, når arbejdet er forankret nationalt og regionalt. Europæiske kostråd kan kun gives på et meget overordnet niveau, mens det kan gøres mere specifikt nationalt og regionalt.

Det kunne foreslås, at man gennemfører et projekt, der analyserer hvordan den engelske og den foreslåede danske mærkningsordning (og evt. en tredje, hvis relevant) vil kategorisere væsentlige fødevarer i fx 10 forskellige europæiske lande. I analysen skulle indgå en vurdering af betydningen af kategoriseringen i forhold til de nationale kostråd og Eurodiet, samt en analyse af hvordan mærkningsordningen vil blive forstået af forbrugerne i de 10 lande.

V.11. Andre emner

- Er der emner, der ikke berøres i denne grønbog, men som skal tages i betragtning som led i en europæisk dimension i forbindelse med fremme af sunde kostvaner, fysisk aktivitet og sundhed?

- Hvilke af de emner, der behandles i denne grønbog, bør prioriteres højest, og hvilke kan betragtes som mindre presserende?

Spædbørn og småbørn er ikke omtalt i grønbogen. Der er ikke tvivl om at ernæringen af spædbørn og småbørn er afgørende for barnets vækst og velbefindende i barneårene, men der er desuden behov for mere viden om betydningen af kosten i den tidlige barndom, dels for sundhed og udvikling af sygdomme senere i livet, dels for kostvanerne senere i livet.

Der er desuden grund til at interessere sig for nybagte forældre som en interesseret og modtagelig målgruppe for oplysninger om hvordan familiens sikres sunde kostvaner. Dette gælder muligvis også fysisk aktivitet.

Fødevarestyrelsen
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg
7.kontor@fvst.dk

Høringssvar til EU-Kommissionens GRØNBOG:

"Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme"

Kost & Ernæringsforbundet har følgende kommentarer til GRØNBOGEN:

Kost & Ernæringsforbundet synes, at GRØNBOGEN er et rigtig godt initiativ.

Høringssvaret indeholder først nogle generelle, overordnede betragtninger, derefter vil der blive svaret mere konkret på de af spørgsmålene, vi finder mest relevant for vores område.

Vi mener, man bør anskue problemet ud fra en holistisk tankegang. Befolkningen ved godt, hvad der er sund mad, og hvad man skal gøre for at holde sig i god fysisk form. Mad gør det ikke alene, fysisk aktivitet gør det ikke alene, og undervisning/oplysning gør det ikke alene. Tværfaglighed og hermed helhedstankegangen er nøglerordet.

Vi vil være med til at skabe en positiv og ikke moraliserende debat. "Løftede pegefingre" får ingen til at spise sundt "med hjertet". Det skal være sjovt at bevæge sig, den sunde mad skal smage rigtig godt. Sund mad og motion skal gøres tilgængeligt!

Grønbogens afsnit V, Indsatsområder:

Fokus på børn og unge (V.3.2)

Antallet af overvægtige og fede er vokset dramatisk i de sidste 25 år, og særligt er stigningen stor blandt børn og unge. Hvis man ønsker at løse problemerne med overvægt, bør man starte der, hvor stigningen er størst og mest problematisk, med børnene.

Maden skal have en meget større plads i folkeskolen, end den har i dag. Dels bør den inddrages i undervisningen, dels må det være naturligt, at alle børn og unge tilbydes et måltid sund/ernæringsmæssig korrekt sammensat, mættende og smagfuld (økologisk) mad til middag.

Maden bør inddrages i alle fag. Danskerne og i særlig grad børnene har brug for maddannelse. De skal lære råvarerne at kende, ligesom der skal meget mere fokus på, hvordan man tilbereder velsmagende måltider. Og det skal være sjovt: der skal

Nørre Voldgade 90
1358 København K
tel 33 41 46 60 / 33 41 46 82
fax 33 41 46 70
jhj@kost.dk
www.kost.dk

20. januar 2006
J.nr. 2638.17 - KS/

smages og leges, så børnene og de unge lærer alle smagene at kende, så de kan kende god smag fra dårlig smag. De skal undervises i madkultur. Mange af nutidens forældre har ikke et dybere madkendskab og kender ikke forskel på de forskellige råvarer og kan dermed ikke give børnene den basisviden om vores madkultur, der er nødvendig for at kunne spise og leve sundt i Danmark og dermed forudsætningen for at kunne vurdere fødevarerne og kvaliteten af maden.

I skolen bør man inddrage forskellige faggrupper, man bør kombinere de pædagogiske kompetencer med de faglige, så det er lærere med faglighed i pædagogik, der tager børnene med rundt til landmanden m.m. Ligesom det vil være helt naturligt at inddrage de kostfagligt uddannede i at lære børnene at lave mad.

Kost & Ernæringsforbundet mener, at alle skoler bør have en madpolitik (kostpolitik), der skal være med til at sikre god praksis, når det drejer sig om at skabe sunde kostvalg. Madpolitikken bør indeholde en prispolitik, der sikrer, at frugt og grønt er tilgængelige for alle børn uanset socialklasse. Tilgængelighed er en meget væsentlig faktor. Ud med sodavandsautomaten og ind med kildevandsautomaten, så børnene er sikret let adgang til lav-energidrikke, ligesom, der skal være let adgang til sund og mættende mad. Man bør sikre sig, at børn og unge ikke går og er sultne, mens de er i skole.

Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsfremme på arbejdspladsen (V.4.1)

Det burde være sådan, at det opfattes som et personalegode at have en kantine, der serverer sund og velsmagende mad. www.mad-pa-arbejde.dk er et lysende godt eksempel på, hvordan det kan lykkes.

Indarbejdelse af forebyggelse og behandling af overvægt og fedme i sundhedsvæsenet (V.5.5.)

Underernæring af vores ældre medborgere er ganske udbredt. Ligesom man i dag har en hjemmesygeplejerske, kunne man have en hjemmearnærings-assistent. En faguddannet person, der ved, hvordan man laver god, sund og velsmagende mad, og også ved hvordan man nøder den ældre til at spise lidt mere.

Desuden bør der arbejdes for, at samarbejdet mellem de forskellige faggrupper øges, for det er de tværfaglige indsatser, der virkelig gør en forskel.

Indsats mod fedmefremmende miljøer (V.6.1.)

Børn og unge

Ligesom hele maddannelsen skal være sjov, så skal motion være sjovt, og ikke, som det typisk er i dag i skolerne, konkurrencepræget. Det er jo kun den, der kommer først, der synes, det er sjovt! Og de, der er lidt tunge og ikke er vant til at dyrke motion (og som jo rettelig er dem, vi bør have fat i), får ikke lyst til at røre sig, når det bare udstilles, at de ikke er gode til idræt. Man kunne forestille sig et rejsehold, ligesom, "Alt om kost"s rejsehold, der rejser rundt med en kasse under armen med gode ideer og instruktioner til gode måder at "lege" motionen ind.

Og hvorfor laver man ikke en bilfri zone, fx 500 meter uden om skolen?

Så skal børnene da i det mindste gå det sidste stykke!

Socioøkonomiske uligheder (V.7.1)

Incitamentkulturen

Hvad får folk til at vælge, som de gør?

Det bør undersøges, hvad der får befolkningen til at købe så mange af de usunde produkter, når de nu godt ved, hvad der er sundt. Et af incitamenterne kan være økonomien.

Det bør ligeledes undersøges, hvilken effekt det har på de valg, der træffes i handlesituationen, hvis de sunde produkter og basisprodukter bliver udbudt til at lav pris, mens der blev lagt højere afgifter/moms på mindre lødige produkter. Kost & Ernæringsforbundet mener, at momsens skal nedsættes på sunde, gode basisfødevarer.

Markedsføring er en meget væsentlig faktor, når familien handler. Industrien bør opfordres til at gå lige så aktivt til værks med livsstilsreklamer for de sunde fødevarer, som de fx har gjort i læskedrik-industrien. Ingen er i tvivl om, at det er "in" at drikke cola!

Andre emner: (V.11.)

Videnscenter

Kost & Ernæringsforbundet mener, at der bør etableres et Videnscenter for mad og måltider. Videnscentret skal være med til at forbedre kvaliteten af alle måltider, der serveres i de offentlige rum fra offentlige som private virksomheder.

Kost & Ernæringsforbundet anbefaler, at der oprettes uafhængige centre, både lokalt forankret, så der kan gøres noget inden for den enkelte region, men også nationalt og europæisk forankrede Videnscentre vil kunne gøre en forskel. Centrene skal arbejde med kvalitetsudvikling, teknologiske spørgsmål som fx tilberedningsteknikker, distributionsmetoder, vitaminbevarelse til alle målgrupper (børn, unge, voksne, ældre, og syge). Derudover bør der arbejdes med måltidets æstetik – skønheden i maden og måltidet, ligesom sociologiske og kulturelle aspekter er særdeles væsentlige, når der tilberedes og serveres mad for andre. Vi lever globalt, men bør spise lokalt!

Et Videnscenter kunne være med til at sikre, at maden løftes både kulinarisk og kvalitetsmæssigt, med fokus på de sunde råvarer.

Videnscentret kunne fungere som videnscentral og hjælpe alle madhåndværkere med videnskabelig og teknisk rådgivning. Centret kunne fungere som inspirator og iværksætter og være med til at skabe debat, ligesom Centret kunne være med til at formidle et bredt samarbejde mellem offentlige institutioner, uddannelsesinstitutioner, forskning og det private erhvervsliv.

På de lokale Videnscentre kunne der være madkonsulenter, motionskonsulenter eller livsstilskonsulenter tilknyttet, der i stil med "Alt om Kost"s rejsehold kunne tage rundt

i skoleboder, idrætsklubber, på arbejdspladser m.m. for at vejlede i fremme af sund mad og motion.

Sluttelig er det vel værd at bemærke, at alle gode initiativer skal sikres opfølgning, så det ikke bare er en kort kampagne. Så kan budskabet hurtigt være glemt. Et af de rigtig gode eksempler på en kampagne, der både har fået sit budskab igennem i den offentlige debat og er blevet til almen viden for rigtig mange mennesker, er kampagnen 6 om dagen.

Kost & Ernæringsforbundet deltager gerne i udviklingen af et Videnscenter til fremme af sundhed og velvære, ligesom vi meget gerne deltager i projekter til fremme af folkesundheden.

Såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål, er I meget velkomne til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Lotte Møllerup
Kostfaglig konsulent

23. februar 2006

Gitte Gross
Dok. 40427/mh

Forbrugerrådets høringssvar om Kommissionens Grønbog, "Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet - En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme".

Forbrugerrådet finder, at Kommissionen med Grønbogen har taget et godt og nødvendigt initiativ. Der er brug for handling nu, ikke mindst i forhold til at få lagt en strategi for konkrete lovgivnings- og forskningsmæssige initiativer.

Forbrugerrådet har i høringssvaret valgt at prioritere de aspekter, der har direkte tilknytning og betydning for den enkelte forbruger i forhold til at fremme sunde kostvaner, men støtter alle initiativer der faciliterer borgernes adgang til at udøve fysisk aktivitet.

IV 1: Den europæiske handlingsplatform for kost, fysisk aktivitet og sundhed

Forbrugerrådet finder, at det er fint med samarbejde og dialog mellem interessenter, men at man skal sikre, at det ikke bliver en syltekrukke der forhindrer eller forhaler nødvendige lovgivningsmæssige eller forskningsmæssige initiativer. Ud over at fastsætte en afgrænset tidshorisont samt milepæle for opgaven, er det vigtigt, at Kommissionen måler og evaluerer de resultater, der kommer ud af platformens arbejde, samt Kommissions ressourceforbrug på opgaven.

IV 3: Sundhed i de forskellige EU-politikker

Forbrugerrådet finder Kommissionens intention om at indtænke sundhed i de forskellige EU-politikker særdeles relevant. Det gælder ikke mindst indenfor landbrugspolitikken, at der er behov for nytænkning i forhold til at billiggøre sunde fødevarer som frugt, grønt, cerealier, samt magre kød og

mælkeprodukter i stedet for som nu, at støtte de fede animalske produkter og biprodukter.

Det gælder i særdeleshed også den kommende lovgivning vedr. berigelser og sundhedsanprisninger.

Forbrugerrådet finder det helt utilstedeligt, at Kommissionen i forslaget om berigelser tillader tilsætning af vitaminer og mineraler til produkter rige på fedt, salt og sukker vel vidende, at berigelserne er med til at legitimere og fremme forbruget af denne type usunde produkter. Her bør etableres de samme ernæringsprofiler, som er foreslået i forbindelse med anprisningsforslaget.

IV 5: Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet

Forbrugerrådet finder, at EFSA bør spille en langt større rolle på ernæringsområdet, end de gør i dag. EFSA blev i sin tid oprettet for at opnå en høj forbrugersikkerhed og beskyttelse, og ikke mindst for at sikre forbrugertillid og accept af den europæiske fødevarerlovgivning. Det er der i høj grad brug for på ernæringsområdet. Forbrugerrådet mener, at EFSA bør prioritere følgende højt:

- Fastlæggelse af øvre sikkerhedsgrænser for tilsætning af vitaminer og mineraler.
- Fastlæggelse af en model til at vurdere det samlede indtag af vitaminer og mineraler, så der ikke sker overindtag ved et samlet indtag af naturligt forekommende og tilsatte vitaminer og mineraler fra fødevarer samt kosttilskud.
- Risikovurdering af "andre stoffer" og udformning af en positivliste for disse i forbindelse med berigelsesforslaget.
- Etablering af ernæringsprofiler i forbindelse med anprisningsforslaget
- Vurdering af den videnskabelige dokumentation for claims.
- Udarbejde en model med kriterier for et ernæringsmærke, som er i overensstemmelse med de ernæringsmæssige kriterier, der skal fastlægges i forbindelse med forslaget om ernærings- og sundhedsanprisninger - og forhåbentlig berigelsesforslaget.

EFSA bør i den sammenhæng sikres en økonomi, der muliggør prioritering af disse områder. Ellers risikerer man, at de tiltag, som Kommissionen selv har sat i værk på ernæringsområdet, får den modsatte effekt.

V. 1: Forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring

Forbrugerrådet finder, i lighed med de øvrige forbrugerorganisationer i BEUC, at Kommissionen bør prioritere en obligatorisk næringsdeklaration meget højt, og at der desuden bør ske en grafisk fortolkning af deklARATIONEN i form af et symbol, placeret foran på fødevaren, et ernæringsmærke.

Adskillige undersøgelser af forbrugernes holdning til disse spørgsmål viser, at forbrugerne ønsker let og tilgængelig viden om mad og sundhed, herunder madens energi – og nærings sammensætning. En forudsætning for et frit og oplyst valg er en let tilgængelig information på produktets emballage i form af en obligatorisk ernæringsdeklaration og grafisk fortolkning af denne i form af et ernæringsmærke.

Næringsdeklaration:

- En obligatorisk, let læselig og standardiseret næringsdeklaration, der omfatter energiindhold, protein, totalfedt, heraf mættet fedt, total kulhydrat, heraf sukker samt fiberindhold i færdigpakkede produkter målt i gram pr. 100 gram. Salt bør medtages, hvis en risikovurdering finder det nødvendigt at begrænse indtaget.
- Der er brug for undersøgelser af, hvordan ernæringsdeklarationen kan udformes grafisk, så der sikres bedst mulig forbrugerforståelse og relevans.

Ernæringsmærke:

- Et ernæringsmærket skal være en samlet, grafisk fortolkning af næringsdeklarationen og samtidig være et redskab, der kan fungere som en troværdig modvægt til industriens markedsføring og hjælpe forbrugeren til nemt og hurtigt at kunne træffe et sundt valg i indkøbssituationen

- De usunde produkter skal også mærkes, da der er et stort problem med, at industrien markedsfører varer med højt indhold af sukker og/eller fedt, så de ser sundere ud, end de reelt er.
- Forbrugerrådet støtter det danske forslag til ernæringsmærkeordning, der er udformet af Danmarks Fødevareres Forskning. Vi finder endvidere, at de kriterier der ligger til grund for mærket med fordel kan benyttes i arbejdet med at udforme de ernæringsmæssige kriterier i anprisningsforslaget (og berigelsesforslaget!), så der sikres sammenhæng mellem de forskellige typer af forbrugeroplysning.
- Der er brug for undersøgelser af, hvordan ernæringsmærket kan udformes grafisk, så der sikres bedst mulig forbrugerforståelse og relevans.
- Endvidere bør der udvikles et koncept for ernæringsmærkning af måltider på restauranter o.lign., så forbrugeren også her kan træffe et sundt valg.

Der er i tilknytning til både næringsdeklaration og ernæringsmærke brug for effektiv og målrettet informationskampagne, der med fordel kunne iværksættes som partnerskabsprojekt.

Forbud mod markedsføring af usunde produkter rettet mod børn:

Der er stærke beviser for, at fødevarereklamer har en effekt på børn og bl.a. påvirker deres valg af fødevarer. Børn påvirkes således ikke blot til at købe bestemte mærker, men ligeledes til at vælge bestemte typer af fødevarer. Denne påvirkning går i retning af en øget præference for fødevarer med højt salt-, sukker- og fedtindhold. En WHO-rapport fra 2002 identificerer ligeledes fast food-industriens reklamer som en af årsagerne til stigningen i fedme, især pga. markedsføring målrettet mod børn, og fastslår: "The Overall lack of regulatory processes in most European countries aids the escalating childhood obesity epidemic" (International Obesity TaskForce, 2002.)

Forbrugerrådet finder derfor, at Kommissionen bør arbejde for et forbud mod markedsføring af usunde produkter rettet mod børn under 16 år. Det gælder:

- Alle deciderede reklamer for usunde fødevarer, hvor enten produktet eller selve markedsføringen direkte henvender sig til børn under 16 år.
- Al børnemålrettet omtale af eller brug af figurer, symboler mv. for usunde fødevarer - f.eks. på internettet eller i informationsmateriale - medmindre det har karakter af sober ernæringsoplysning. Dette betyder f.eks., at Kinderæg eller Frosties-tigern ikke må optræde i børnespil på nettet, eller at melodier/jingler/lyde, der forbindes med usunde produkter, ikke må bruges til mobilringetoner.
- Al markedsføring af usunde fødevarer i medier for børn, omkring børneprogrammer eller andre steder, som primært ses af børn.
- Ved "usunde fødevarer" forstås fødevarer, der blandt andet er rige på sukker, salt og fedt, og som derfor ikke lever op til de ernæringsmæssige kriterier, som fastsættes i forbindelse med ernæringsmærket og anprisningsforslaget.

V 2: Forbrugeruddannelse

Det er Forbrugerrådets opfattelse, at de mange forskelligrettede informationer, som forbrugerne møder i forbindelse med ernæring og sundhed, er med til at skabe en kolossal forvirring og til en vis grad afmagt hos forbrugerne. Det er derfor vigtigt,

- at der udvikles redskaber såsom ernæringsdeklaration og ernæringsmærke, som er uafhængige af virksomhedernes markedsføring, og som sikrer forbrugerne reel og saglig ernæringsinformation på produktniveau,
- at Kommissionens udspil til ernærings- og sundhedsanprisninger følges op af forskningsmæssig evaluering i, hvordan forbrugerne opfatter anprisninger, og hvilken rolle de spiller for kostens sammensætning og forbrugernes sundhedsopfattelse,
- at Kommissionens udspil til berigelse af vitaminer, mineraler og andre stoffer følges op af forskningsmæssig evaluering i, hvordan forbrugerne opfatter denne type produkter, og hvilken rolle de spiller i kostens sammensætning og forbrugernes sundhedsopfattelse,

- at kostrådene, som opstiller retningslinier for sammensætning af kosten og motions rolle for en bedre livsstil, formidles effektivt til befolkningen. Der er i den sammenhæng brug for forskning i, hvordan der sker en optimal formidling af kostråd indenfor forskellige befolkningsgrupper, og hvordan man bedst muligt motiverer folk til en sundere livsstil,
- at der - på myndigheds- eller EFSA-niveau, etableres et videnscenter, hvor man kan formidle saglig og faglig opdateret viden om ernæringsforhold, populært sagt et "myteafklaringssted", hvor alle de mange myter om sundt og usundt kunne evalueres af fagpersoner. Og hvor man kan opsamle og videreformidle gode erfaringer om forebyggelses- og behandlingstiltag af fedme og overvægt, også med hensyn til motion.
- at information om og reskaber til fremme af sunde kostvaner, hensigtsmæssig tilberedning og opbevaring formidles effektivt til befolkningen, herunder til specifikke grupper, der måtte have særlige behov,
- at der undervises i grundskolen om fødevarers sammensætning, sundhed, sikkerhed og kvalitet samt, hvordan børn kan gennemskue virksomhedernes markedsføring.

Det er Forbrugerrådets opfattelse, at en sundere livsstil ikke alene sikres af information, men i høj grad også af, at der er en stor tilgængelighed af sunde produkter så forbrugerne rent faktisk møder produkter, der gør det nemt at sammensætte en sund kost.

Det er vigtigt, at Kommissionen afsætter midler til både nationale kampagner og partnerskaber, der fremmer tilgængelighed og forbrug af sunde varer i stil med "6 om dagen kampagnen". Partnerskaber kunne tillige spille en væsentlig rolle i formidling af kostråd og ernæringsoplysning, evt. på emballager som mælkekartoner og morgenmadscerealier, der står fremme under måltidet. En konkretisering af, hvad der ligger i begrebet "en sund og varieret kost" kunne ligeledes formidles på denne måde.

Der er endvidere brug for forskning i,

- koncepter, der øger tilgængeligheden af ernæringsrigtige fødevarer med et højt naturligt næringsstofindhold og med høj spisekvalitet, herunder

også et bredt udbud af ernæringsrigtig fast food og convenience-produkter til et sundere fødevarsortiment i restauranter, cafeterier, kiosker samt i den offentlige kostforplejning,

- metodeudvikling af kostundersøgelser, som kan tage højde for de nye og berigede produkter, som må forventes inden for kort tid,
- hvilke tiltag, som fremmer motivationen for udvikling af sunde fødevarer,
- metoder til fremme af ernæringsrigtige kostvaner undersøges, og at de, der virker, anvendes.

V 3: Fokus på børn og unge

- Mere og bedre undervisning i grundskolen om fødevarers sammensætning, sundhed, sikkerhed og kvalitet.
- Bedre kobling mellem fagene idræt og ernæring/hjemkundskab incl. flere timer.
- Bedre samarbejde mellem folkeskole og sportsklubber.
- Forbud mod salg af slik og sodavand på skolerne og forbedring af adgangen til koldt drikkevand.
- Fremme af tilbud om sund mad i skoler og daginstitutioner.
- tilskud til alle typer idræt til børn (og voksne), der er dårligere økonomisk stillet,

V. 4: Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsundervisning på arbejdspladsen

Det er vigtigt at sikre, at lovgivningen giver incitament og mulighed for forebyggende tiltag på arbejdspladsen, såsom motion, massage, fysioterapi, kostrådgivning o.lign.

V. 5: Indarbejdelse af forebyggelse og behandling af overvægt og fedme i sundhedsvæsenet

Idéer til indsatser på forskellige niveauer i Sundhedsvæsenet:

- På nationalt niveau bør man pålægge både kommuner og regioner at udforme konkrete handlingsplaner og strategier, der går på tværs af sektorer og inddrager både motion, kost, byplanlægning og skoleundervisning, så fedme i højere grad bliver et samfundsanliggende. Kommissionen bør overveje, om man kan pålægge de enkelte medlemslande en forpligtelse til at iværksætte disse tiltag, så man sikrer at der reelt sker noget i medlemslandene. Nedenfor er nævnt nogle eksempler på, hvad Forbrugerrådet mener de lokale handlingsplaner bør indeholde:
- mulighed for offentlige tilbud om forebyggende kost- og motionsrådgivning, samt motions- og kostvejledning på recept til borgerne,
- mulighed for at give fedme- og overvægtsbehandling i netværk.
- Fagfolk skal have mere fokus på kost og livsstil, som derfor bør tænkes ind i en bredere uddannelsesmæssig sammenhæng, bl.a. ved mere fokus på kost og livsstil i de sundhedsfaglige uddannelser samt motion og ernæringslære som obligatorisk grundfag i alle pædagogiske uddannelser.
- Man kunne indføre en "Fødevarerindustriafgiftsfond" i stil med landbrugets fonde, der nationalt medvirker til finansiering af partnerskaber og fremmer redelig ernæringsinformation samt ernæringsrådgivning på arbejdspladser, skoler, sportsklubber og uddannelsesinstitutioner.

V. 11: Andre emner: prioritering

Først og fremmest bør der udarbejdes konkrete handlingsplaner med tidsfrister både i europæisk og nationalt regi, der indeholder planer for lovgivningsmæssige tiltag, prioriterede ønsker til offentligt – privat samarbejde og prioriterede forskningsområder, der kan indgå i det næste rammeprogram.

Hvad angår fødevarerdelene, finder Forbrugerrådet det særdeles vigtigt, at ærlig og redelig ernæringsinformation som ernæringsdeklaration og

ernæringsmærke til forbrugerne fremmes, så bevidstheden om madens faktuelle ernæringsmæssige værdi øges.

Et forbud mod anvendelse af industrielt fremstillede transfedtsyrer, som det er sket i Danmark, har ligeledes høj prioritet hos Forbrugerrådet. Danske erfaringer viser, at det har været en overkommelig opgave for fødevarerindustrien at omstille produktionen, uden væsentlige økonomiske eller tekniske omkostninger, men med store sundhedsmæssige gevinster for forbrugerne.

Et forbud mod markedsføring af usunde fødevarer rettet mod børn er ligeledes en meget høj prioritet.

Hvad angår forskning, er det Forbrugerrådets opfattelse, at der bør ske en styrkelse af forskningsprogrammer der relaterer sig til

- forbrugeradfærd, dækkende de emner der allerede er nævnt i vores svar, men i høj grad også i
- nutrigenomics med henblik på at øge den basale ernæringsmæssige og fysiologiske viden om samspillet mellem kost og gener,
- forskning i vitaminer og mineraler (berigelser og kosttilskud), herunder forskning i vitaminer og mineralers positive og negative effekter samt risikovurderinger af konsekvenserne af et højt/lavt/skævt vitamin- og mineralindtag.
- forskning i forbrugeropfattelse af ernærings- og sundhedsanprisninger og hvordan de påvirker kostvaner og sundhedsopfattelse

Fødevarerstyrelsen
Att.: Nanna Jansson

sendt pr. e-mail naj@fvst.dk

25. januar 2006

Kommissionens Grønbog om sunde kostvaner og fysisk aktivitet

Fødevarerindustrien har modtaget Kommissionens Grønbog i høring og har følgende overordnede bemærkninger.

Vi finder det meget positivt, at Kommissionen tager initiativ til en offentlig høringsproces i forbindelse med udvikling af en strategi for at forebygge overvægt, fedme og kroniske sygdomme i EU. Vi er bekendte med de mange data, der taler deres tydelige sprog om udbredelse af fedme og relaterede sygdomme ikke bare i EU men på verdens plan.

Fedme er en meget kompleks og multifaktoriel problemstilling, som vi ikke er i tvivl om, at alle gode kræfter bør arbejde sammen om at løse. Selv har vi arbejdet med ernærings- og fedmerelaterede problemer gennem 3-4 år. Det seneste år i tæt samarbejde med eksperter, myndigheder og andre organisationer.

Vi finder det nyttigt, at der etableres europæiske fora og platforme, hvor medlemslande og de forskellige organisationer kan lære af hinandens erfaringer og sammen igangsætte større initiativer på tværs af landegrænser. I fødevarerindustriens europæiske organisation CIAA har vi gennem det sidste halve år udarbejdet et fælles indspil til den europæiske handlingsplatform for kost, fysisk aktivitet og sundhed. Også denne proces har givet ny viden og erfaringer vi kan lære af nationalt.

Grønbogen er velbeskrevet og inddrager en mængde relevante emner, hvoraf vi vil kommentere på nogle, men som Kommissionen selv efterlyser, vil vi i FI særligt forholde os til emner som reklamer, markedsføring og mærkning. Konkret har vi derfor følgende bemærkninger.

V.1. Forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring

Generelt er FI positiv overfor anvendelse af næringsdeklarationer, og vi anbefaler også vores medlemmer at gøre dette. Vi mener, at der bør lægges særlig vægt på energi, sukker, totalt fedt, mættet fedt, fibre og måske sodium/salt. Der er helt nødvendigt, at regler om næringsdeklarationer fastlægges på EU plan. I flere lande arbejdes der for tiden med at udvikle nationale frivillige ernæringsmærker. Det er også tilfældet i Danmark. Som udgangspunkt vil FI gerne være med til at udvikle information til forbrugerne, som gør det let at vælge ernæringsrigtigt i købsøjeblikket. Igen vil vi dog pege på, at en fælles europæisk mærkningsordning naturligvis er mest ønskelig.

Der tales meget om, at forbrugerne ikke kan forstå næringsdeklarationer. Vi mener, at det er meget væsentligt, at forbrugere allerede fra små (i skolen) lærer om fødevarers indhold af næringsstoffer. Undervisning i skolen bør naturligt suppleres med information til voksne fra myndighederne, således at alle forbrugere let kan forstå og anvende de oplysninger, der gives på fødevarerne.

Ensartede regler for anvendelse af sundhedsanprisninger i EU er nu forhåbentlig på vej ind i en afsluttende fase, således at også danske producenter inden for et års tid vil kunne informere forbrugerne om, hvilke særligt gode egenskaber en fødevarer har. Vi ser frem til et godt regelsæt, der bygger på videnskabeligt underbyggede sammenhænge mellem kost og funktionelle egenskaber. Vi mener, at det kan være nyttigt information til forbrugerne.

Grønbogen anfører, at selvregulering i erhvervslivet kunne være den foretrukne metode til at sikre, at forbrugere og særligt børn ikke vildledes til at spise uhensigtsmæssigt. Vi er meget enige i den betragtning, og derfor udarbejdede vi allerede i 2004 et sæt af principper vedrørende markedsføring - og særligt til børn, som vi anbefaler vores medlemmer at følge. Principperne samt et generelt forøget fokus på fedme og reklamer bevirkede at mængden af TV reklamer direkte rettet mod børn blev halveret på kun et år. FI vil revurdere principperne dette forår med henblik på eventuel revision. Principperne kan læses på www.fi.di.dk. Principperne blev i øvrigt udviklet i samarbejde med CIAA og derefter tilpasset danske forhold.

V.3. Fokus på børn og unge

I Danmark findes der et utal af skolemadsordninger og mange skoler udarbejder kostpolitikker. FI er netop i færd med at udvikle et projekt, som blev skabt på Det Fede Topmøde. Projektet handler om at etablere et koncept - et Food Lab, hvor skoler kan få hjælp til oprettelse af skolemadsordninger herunder kan få kontakt til leverandører af råvarer, halvfabrikata eller færdige skolemadsordninger og samtidig kan modtage undervisningsmateriale til alle klassetrin. Undervisningsmaterialet skal omhandle sunde levevaner herunder forståelse for fødevarers næringsmæssige indhold og indvirkning på kroppen samt viden om nytten af fysisk aktivitet.

Vi ser meget frem til et samarbejde med eksperter, myndigheder og andre organisationer om dette projekt, som forventes at kunne prøveføres som pilotprojekt på tre skoler fra august 2006.

Også børnehaver skal lære om sunde levevaner. Et andet topmødeprojekt har allerede set dagens lys. BørneBoxen med leg og læring om motion og ernæring vil blive tilbudt til alle Danmarks børnehaver fra sommeren 2006. BørneBoxen er udviklet i et partnerskab mellem myndigheder, eksperter og organisationer. FI er del af partnerskabet. BørneBoxen er beskrevet på www.altomkost.dk.

V.4. Udvalg af fødevarer, fysisk aktivitet og sundhedsundervisning på arbejdspladsen

Der er ingen tvivl om, at sundhedsfremmende foranstaltninger på arbejdspladsen medvirker til bedre trivsel og mulighed for, at medarbejdere tager de gode vaner og erfaringer med hjem. FI udarbejdede derfor i foråret 2004 et inspirationskatalog til vores medlemsvirksomheder med for-

slag til sundhedsfremmende foranstaltninger på arbejdspladsen. Kataloget kan downloades på www.fi.di.dk Siden er der lavet adskillige spændende tiltag fra myndighedsside blandt andet i samarbejde med arbejdstagerorganisationen 3F.

FI indgår gerne samarbejde med myndigheder og 3F om at udbrede de gode erfaringer og forslag til alle Dansk Industris medlemsvirksomheder.

Fødevarerindustrien står gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Dorthe Pedersen

Bryggeriforeningen

DANISH BREWERS' ASSOCIATION

20. januar 2006

Fødevarestyrelsen
Kontoret for ernæring

Att: Nanna Jansson
Sendt pr. email til naj@fvst.dk og 7.kontor@fvst.dk

Kommissionens Grøn bog om fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

Bryggeriforeningen har modtaget EU-Kommissionens Grøn bog i høring fra styrelsen og fremsender hermed kommentarer til udvalgte emner i Grønbogen.

Bryggeriforeningen finder det positivt, at der med Grønbogen lægges op til en høringsproces, der har til formål at finde ud af, hvordan sunde kostvaner og fysisk aktivitet kan fremmes ved en indsats på EU-plan.

Foreningen finder generelt, der er et stort behov for, at der i den fremtidige forebyggende indsats mod overvægt og fedme ikke fokuseres ensidigt på befolkningens kostvaner, men at fysisk aktivitet i højere grad integreres i indsatsen fremover. Dette er nødvendigt, så længe det bl.a. kan konstateres, at forekomsten af overvægt og fedme er stigende på trods af, at befolkningens samlede energiindtag ifølge kostundersøgelserne er faldende.

Forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring.

Kommissionen beskriver i Grønbogen, at forbrugerpolitikken har til formål at sætte befolkningen i stand til at træffe kvalificerede valg vedrørende kosten. Bryggeriforeningen er enig heri og mener, det er oplagt at iværksætte initiativer, der kan forbedre forbrugerens generelle kendskab til fødevarer og kostsammensætning, idet mange forbrugere i dag har begrænset viden om fødevarers sammensætning, produktionsmetoder, kostanbefalinger m.v. En sådan generel forbrugerinformation om fødevarer og kost kan imidlertid ikke alene gennemføres via mærkningen på fødevarer, men bør også ske gennem andre mere velegnede informationskanaler, der kan medvirke til at forbedre forbrugernes muligheder for at forstå oplysningerne i ingredienslisten, næringsdeklarationer m.v.

Bryggeriforeningen er generelt positiv overfor anvendelsen af næringsdeklarationer på færdigpakkede fødevarer. Der er imidlertid en lang række forhold, der bør overvejes i forbindelse med udformningen af nye regler om næringsdeklarationer i forlængelse af EU's modernisering af mærkningsreglerne. Det bør bl.a. overvejes at gøre reglerne om næringsdeklarationer mere fleksible med hensyn til kravene om hvilke udvalgte næringsstoffer, der skal deklareres på forskellige fødevarergrupper.

Bryggeriforeningen

DANISH BREWERS' ASSOCIATION

Grønbogen henviser til, at selvregulering i erhvervslivet kan være den foretrukne metode i relation til markedsføring af fødevarer, da selvregulering set i forhold til lovgivning er forbundet med en række fordele med hensyn til hurtighed og fleksibilitet. Bryggeriforeningen er enig i, at selvregulering er at foretrække frem for lovgivning, idet:

- Selvregulering er mere fleksibel og kan derfor følge med et bevægeligt marked.
- Ved selvregulering inddrages og forpligtes branchen til at være aktive medspillere – og til at overholde de indgåede retningslinier og aftaler.

Bryggeriforeningen kan oplyse, at foreningens medlemmer i foråret 2005 gennemførte en række principper for mærkning og markedsføring af sodavand på baggrund af direkte opfordringer til industrien om selvregulering af markedsføring fra både den danske forbrugerminister Lars Barfoed og EU-Kommissær Markos Kyprianou.

De vigtigste elementer i Bryggeriforeningens principper er:

- ingen markedsføring direkte overfor børn under teenagealderen
- ingen reklamer omkring børneudsendelser i TV
- ingen aktiv markedsføring i folkeskolen
- markedsføring skal udformes, så den ikke er i uoverensstemmelse med en sund og varieret kost og en sund og aktiv livsstil
- læskedrikke mærkes frivilligt med næringsdeklarationer.

Foreningen kan endvidere oplyse, at branchen igennem en årrække har haft gode erfaringer med selvregulering i forbindelse med markedsføring af alkoholholdige drikkevarer, hvor et uafhængigt udvalg – det såkaldte "Håndhævelsesudvalg", som Bryggeriforeningen er medlem af, sikrer overholdelsen af et sæt særlige retningslinier for markedsføring af alkoholholdige drikkevarer. Selvreguleringen af alkoholmarkedsføringen i Danmark er for nylig blevet rost i bl.a. Familie- og forbrugerministeriets betænkning "Markedsføring og prisoplysning" (2005) side 203: "Erfaringerne med dette håndhævelsessystem har hidtil været særdeles gode".

Bryggeriforeningen står gerne til rådighed for yderligere oplysninger om branchens politik vedr. bl.a. mærkning og markedsføring af øl, læskedrikke og hvide vande.

Med venlig hilsen
BRYGGERIFORENINGEN

Mariane Furbo

Direktør

Fødevarestyrelsen
Kontoret for ernæring (7. kontor)
7.kontor@fvst.dk
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

23. januar 2006
KML/ra

Høringssvar på EU-Kommissionens grønbog ”Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet – En europæisk dimension i forebyggelsen af overvægt, fedme og kroniske sygdomme”

Fødevarestyrelsen har i mail af 22. december bedt Dansk Handel & Service om bemærkninger til grønbogen til brug for et officielt dansk høringssvar.

Generelle bemærkninger

Fedme og overvægt er et stigende problem i samtlige EU-lande og sygdomme relateret til fedme og overvægt er ved at blive en hyppig årsag til dødsfald og lægger beslag på en stigende andel af sundhedsudgifterne.

Fedme og overvægt er et kompliceret problem hvis løsning kræver en indsats på mange forskellige niveauer og fra mange sider. Derfor er det positivt, at EU-Kommissionens grønbog anlægger en bred indfaldsvinkel og inddrager både fysisk aktivitet, tidlig indsats i skolen, indsamling af viden, forbrugeruddannelse m.m. i løsningen.

Grønbogen stiller en lang række spørgsmål til forskellige emner og efterspørger konkrete forslag til politikker på EU-plan. Både egne politikker og tiltag, der kan supplere en national indsats. Grønbogen efterlyser særligt svar fra erhvervslivet om emner, der hører under deres specifikke interesseområder. Dansk Handel & Service vil i dette høringssvar koncentrere sig om forslag til politikker på EU-plan.

Det er afgørende, at der på alle relevante områder samarbejdes om en fælles europæisk indsats frem for at hvert enkelt land igangsætter nationale initiativer, der vil være for små til at være tilstrækkelig effektive og i værste fald risikerer at skabe barrierer mellem landene. Det gælder ikke mindst spørgsmålet om ernæringsoplysning og mærkning af fødevarer.

Specifikke bemærkninger

Ernæringsmærkning

Der er i flere EU-lande stor interesse for mærkning af fødevarer som middel til at oplyse forbrugerne om sund og ernæringsrigtig kost.

Den danske regering arbejder p.t. på at indføre et særligt dansk ernæringsmærke. Den britiske regering har ligeledes et forslag til ernæringsmærke i høring, den svenske regering har søsat ernæringsmærket "Nøglehullet" og i Holland arbejdes der også på en national ordning. Ordningerne er meget forskellige og er ikke koordinerede.

Det er uheldigt, at der i Danmark og flere EU-lande nu arbejdes på vidt forskellige ernæringsmærker. Derfor haster det med at få igangsat arbejdet med et fælles europæisk ernæringsmærke. Dansk Handel & Service opfordrer til, at udviklingen af særlige nationale mærke sættes i bero og at der i stedet snarest igangsættes forhandlinger om at udvikle et fælles europæiske ernæringsmærke.

Fødevarer handles i dag over grænserne. Mange dagligvarebutikker ejes af internationale koncerner, der samarbejder over grænserne om indkøb og produktion m.v. – eller de indgår i frivillige indkøbssamarbejder for at opnå stordriftsfordele.

Nationale mærkningsordninger giver problemer for både forbrugere og virksomheder.

Der er en stor risiko for, at nationale mærker ikke bliver særlig udbredte, fordi kun et begrænset antal af de kvalificerede varer vil have mærket, nemlig særligt de varer, som butikskæderne selv er herre over (egne mærker). Internationale mærkevareproducenter vil næppe have nogen interesse i at sætte forskellige nationale mærker på deres varer.

Mange internationale mærkevarer sælges i flere lande og har næringsdeklarationer på emballagen på flere sprog. For dem betyder indførelsen af forskellige nationale ernæringsmærker, at skal sætte forskellige mærker på det samme produkt. Det risikerer at forvirre forbrugerne.

Forvirringen bliver ikke mindre af, at der i en dagligvarebutik kun vil være nogle varer, der vil have et nationalt ernæringsmærke – typisk butikkens egne varer - mens andre produkter (typisk udenlandske) ikke vil have noget mærke – selvom sidstnævnte godt kan være et bedre produkt ud fra en ernæringsmæssig synsvinkel.

Dansk Handel & Service vil gerne bidrage til at gøre det let for forbrugerne at vælge en sund livsstil, men myndighederne har et ansvar for at gøre det let for virksomhederne at yde den indsats – og nationale mærker gør det dyrt og vanskeligt for erhvervslivet, uden at man opnår den ønskede effekt.

Det er dyrt at indføre de nationale mærker. Der skal laves særlige analyser af varernes næringsindhold tilpasset kravene til det nationale mærke, designes og trykkes emballage og etiketter - der kun kan bruges i ét enkelt land. Det umuliggør stordriftsfordele og gør det vanskeligt for de mange virksomheder, der samarbejder over grænserne.

Erfaringsmæssigt tager det mange år at gøre et mærke kendt hos forbrugerne og kræver en massiv markedsføringsindsats. Hvis der i løbet af en kortere årrække alligevel kommer et europæisk mærke vil det ikke bare være spild af ressourcer men også skabe forvirring hos forbrugerne, der får svært ved at finde ud af, hvad der gælder.

For både forbrugere og erhvervsliv vil en fælles europæisk ernæringsmærkeordning være en fordel og en sådan vil kunne føre til langt bedre og mere effektive resultater i kampen mod fedme og overvægt end nationale ordninger. Det haster derfor med at få indført et fælles ernæringsmærke.

Udvikling af fødevarer baserede kostråd, forskning m.m.

Det vil være hensigtsmæssigt, at et fælles europæisk ernæringsmærke knytter sig op ad fælles anbefalingerne om sunde kostråd og livsstil – i stil med de 8 kostråd, som Ernæringsrådet præsenterede i Danmark i foråret 2005. Dansk Handel & Service kan derfor tilslutte sig, at der arbejdes på at udvikle fælles europæiske kostråd.

Der hersker stor forvirring i debatten om sunde fødevarer. Den ene dag fremhæver medierne kulhydrater som sunde mens de den næste dag bandlyser dem. For forbrugerne – men også erhvervslivet – gør det det svært at navigere.

Der er derfor en fælles opgave i at samarbejde om forskning inden for ernæring og samarbejde om at samle troværdig viden på området. Herunder viden om sunde kostvaner, viden om hvilke fødevarer og kostvaner der fører til fedme og overvægt.

Forbrugeroplysning, reklamer og markedsføring

Hvad angår regler for reklamer og markedsføring, som nævnes i afsnit V, er det en fordel for både forbrugere og erhvervsliv med ensartede regler over grænserne. Dansk Handel & Service hilser den bebudede harmonisering af reglerne for sundhedsanprisninger velkommen.

Hvad angår Kommissionens overvejelser om at ændre de eksisterende regler om næringsdeklarationer er det vigtigt, at det arbejde kommer til at harmonere med udviklingen af et fælles europæisk ernæringsmærke. I forbindelse med drøftelserne af et dansk ernæringsmærke har netop EU-kravet om lange næringsdeklarationer vist sig at være en hæmsko, hvilket er uheldigt.

Kravet om, at der skal en lang næringsdeklaration på en fødevarer, hvis der mærkes eller anpriser om indholdet af fedt, sukker m.m. har den uheldige effekt, at ernæringsrigtige fødevarer som frugt og grønt ikke kan anpriser, fordi næringsindholdet i frugt og grønt ændrer sig efter årstiden og over den tid, de ligger i butikken. Ligeledes kan det være svært at finde plads til den lange næringsdeklaration på små emballager.

Hvad angår indholdet af reklamer og markedsføring er det et område, der forandrer sig hurtigt i takt med at markedet ændrer sig. Her kan detaljerede regler hurtigt vise sig at blive forældede og uden effekt.

Dansk Handel & Service kan derfor tilslutte sig grønbogens bemærkninger om selvregulering. Forhandlede løsninger, som vi kender dem i Danmark i forbindelse med markedsføringslovens bestemmelse om ”god markedsadfærd” sikrer en dynamisk og fleksibel regeldannelse, der kan følge med tiden.

Fysisk aktivitet, sundhed på arbejdspladsen, undervisning i skolen, behandling i sundhedssystemet m.m.

Hvis den stigende fedme og overvægt skal bekæmpes, er der brug for en langt bredere indsats for at bibringe borgerne større viden om sund kost og livsstil. Samtidig skal der arbejdes på en holdningsændring og på at skabe nye vaner.

Grønbogen rummer mange spændende overvejelser om at styrke fysisk aktivitet i skolerne og i transportvejen til arbejdspladsen m.m.. Det er vigtigt, at indtænke sund ernæring både i hospitaler, institutioner, kantiner på arbejdspladserne m.m..

Denne bredere opgave med at udbrede og kommunikere viden som sund livsstil er primært forankret nationalt. Den fælles europæiske indsats kan bidrage ved at etablere netværk, samle erfaringer og stille viden til rådighed – eller evt. støtte projekter, der bidrager til at fremme de overordnede mål.

Med venlig hilsen
Dansk Handel & Service

Kim Munch Lendal
Direktør

20. januar 2006

Høringssvar på Green paper on "Promoting healthy diets and physical activity: Towards a European strategy for the prevention of overweight, obesity and chronic diseases"

Mejeriforeningen bakker op omkring en fælles europæisk indsats for at forebygge overvægt, fedme og kroniske sygdomme såfremt den bygger på en opdateret, veldokumenteret og samlet vurdering af alle fødevarers rolle dels i forebyggelse og dels i behandling af overvægt og folkesygdomme.

Vi er en aktiv og anerkendt formidler af ernæringsinformation. Med udgangspunkt i mælk iværksætter vi selv undersøgelser og følger med i den eksterne forskning. Vores erfaringer med dette arbejde er baggrund for kommentarerne til EU's Grønbogen om "Promoting healthy diets and physical activity".

Kommentarer til udvalgte punkter i Grønbogen:

Health across EU Policies

Opprioritering af ernæring og fysisk aktivitet i sundheds-, social- og uddannelsessektoren

Debatten i dagspressen viser, at der er stor forvirring blandt borgere om, hvad der er veldokumenteret og anerkendt viden om sunde spise og drikkevaner, og hvad der er mindre underbyggende teorier.

Mange indenfor sundheds-, undervisnings- og sociale sektoren møder klienter og patienter, der søger viden om ernæring og fysisk aktivitet for aktuelle målgrupper. Undervisning i sund ernæring, fysisk aktivitet og betydningen heraf bør derfor integreres i alle pædagogiske, sociale og sundhedsfaglige uddannelser, så de via uddannelsen bliver i stand til at skelne mellem vel underbygget vejledning og de mere alternative hypotese-baserede teorier.

Vi mangler viden om hvilken betydning pædagogers og sundhedspersonales viden, adfærd og holdninger til kost og fysisk aktivitet har i forhold til indlæring af sunde vaner hos elever, klienter og patienter.

Pædagoger og sundhedspersonale drager omsorg for andre menneskers ernæring og er derfor vigtige aktører.

The public Health Programme

Drikkevaner inkluderes

Drikkevarer bidrager med mange tomme kalorier hos både børn og voksne. Drikkevarer med mange tomme kalorier mistænkes for at kunne fremme risikoen for overvægt. I programmer, der skal forbedre kostens næringsindhold, er det derfor vigtigt, at der ikke kun fokuseres på maden, men at de omfatter både drikke- og spisevaner, så der tænkes i en samlet kost. Vand og mager mælk er de anbefalede drikkevarer, og bør i ernæringsprogrammer indgå som de anbefalede drikke. Vand indeholder hverken energi eller næringsstoffer, mens mager mælk indeholder store mængder næringsstoffer i forhold til

energiindholdet. Mens vandindtagelsen stiger i Danmark falder mælkeindtagelsen. 75% af den voksne befolkning og 50% af børnene får mindre end den anbefalede mængde mælk og mælkeprodukt.

Der er behov for at få *en samlet status på de enkelte fødevarergrupperes rolle i forhold til sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse og fedme*. Den er kun lavet for frugt og grønt, men efterhånden er der god dokumentation for, at også mejeriprodukter kan være med til at forbedre bl.a. blodtryk, knoglesundhed og øge vægttab, men en samlet sundheds-vurdering mangler. Sund kost sammensættes af et varieret udbud fra alle fødevarergrupper og ikke blot ved at inddrage frugt og grønt. Mælk og mejeriprodukter har sammen med cerealier fået en tvivlsom sundhedsstatus. For at kosten ikke ændres fra den ene skævvridning til den anden, er det vigtigt at få en samlet vurdering for hver fødevarer-gruppens rolle i forhold til sundhed, så sundhedsprogrammer bygger på helheden i kosten frem for enkeltkomponenter. (Se endvidere under Consumer education)

Consumer information, advertising and marketing

Kommunikationen til forbrugerne bør i videst muligt omfang være baseret på fødevarer frem for næringsstoffer.

Anprisninger bør i størst muligt omfang knyttes til fødevarer frem for specifikke næringsstoffer. Når forbrugere sammensætter en kost, tænker de i fødevarergrupper og ikke i næringsstoffer. Mejeriprodukter kan inddeles i kategorier så produkter indenfor en gruppe er funktionelt og ernæringsmæssigt sammenlignelige i ækvivalente mængder.

Produktkategorier inden for mejeriprodukter:

- Mælk, inklusive smagstilsat mælk – Gruppen indeholder mælk med forskelligt fedt- og laktoseindhold.
- Syrnede mælkeprodukter – Når mælk tilsættes syrningskultur, får den afhængig af kulturen tilført funktionelle egenskaber fx styrket immunforsvaret, øge tolerancen for mælk hos laktoseintolerante
- Fløde og syrnede fløde – Produkterne har højt fedtindhold og derfor lavere næringsstofindhold end i de to grupper ovenfor og bruges i mindre portioner.
- Ost – Er i princippet opkoncentreret mælk, hvor vollen er fraskilt. Forholdet mellem de enkelte næringsstoffer er i forhold til mælk ændret. Ost indtages i mindre mængder end mælk. I forhold til fx caries har ost, men ikke mælk, en dokumenteret beskyttende effekt
- Smør og smørbart blandingsprodukt. Mælkefedt har sin egen fedtsyresammensætning. I forhold til risiko for udvikling af hjertekarsygdomme ser det ud til, at det er utilstrækkeligt blot at skelne mellem mættede og umættede fedtstoffer. Kædelængden har også en væsentlig betydning lige som typen af dobbeltbindinger. Derfor bør de smørbaserede fedtstoffer stå i en gruppe adskilt fra andre fedtstoffer.
- Desserter er mælkeprodukter med højt indhold af tilsat sukker

Nogle forbrugere går dog efter fødevarer med et højt indhold af specifikke næringsstoffer som spiller en rolle i forhold til specifikke helbredsproblemer, fx kalcium som er med til at opbygning og vedligehold af skelettet. Det bør derfor være *muligt, at oplyse om indhold af næringsstoffer, der har en veldokumenteret forebyggende effekt på folksygdomme*. Oplysningerne skal være forbeholdt produkter, der i normal portioner bidrager betydeligt til det samlede indtagelse.

Consumer education

Forbrugere skal uddannes i sammensætning af en hel kost.

Sund kost kan sammensættes på mange måder og skal tilpasses individuel smag og behov. Det giver derfor ikke mening af inddele fødevarer i sunde og usunde. Alle produkter kan indgå i en sund kost, men forbrugeren skal ved hjælp af næringsdeklarationer kunne sammenligne produkters indhold af energi, fedt og tilsat sukker.

De overordnede kostråd skal bygges på en fuldkostmodel dvs. rumme alle fødevarergrupper. Det øger muligheden for at fødevarergrupper og -brancher indenfor alle fødevarergrupper sammen med myndigheder og organisationer kunne formidle ud fra de samme råd og give en mere homogen ernæringsoplysning.

Der er behov for at iværksætte en undersøgelse af, hvad det betyder for den samlede ernæring, når den forbrugerrettede kommunikation fokuserer ensidigt på få fødevarergrupper og ikke rummer hele kosten. En sund kost sammensættes ved at man vælger et varieret udbud fra alle (basis)fødevarergrupper, da hver gruppe er med til at sikre næringsstofforsyningen med hver sine specifikke næringsstoffer. Vejledende mængder bør angives for alle fødevarergrupper, da det er et vigtigt styringsredskab for forbrugerne. Kampagner om at spare på fedtet og om at spise mere frugt og grønt har betydet at indtagelsen af fedt er faldet og mængden af frugt og grønt i kosten er steget. Men samtidig er indtagelsen af tilsat sukker steget og indtagelsen af fx mælk og rugbrød faldet. Spørgsmålet er om den samlede ernæring og sundhed er forbedret.

A focus on children and young people

Inkludere drikke på lige fod med mad i indsats for sunde kostvaner.

Andelen af tomme flydende kalorier i form af sukker og alkohol i kosten vokser hos både børn og voksne. Det er vigtigt at børn drikker mælk og vand og begrænser brugen af sodavand og anden sukkerholdig læskedrik. Derfor bør alle skoler og institutioner give børn mulighed for at vælge vand og mælk.

Udformning af drikke, mad og måltidspolitikker på alle skoler, dag- og døgninstitutioner kan være med til at øge tilgængeligheden af sund mad og drikke og begrænse tilgængeligheden af tomme kalorier.

Workplaces

Samme forhold som beskrevet for børn og unge gælder også for arbejdspladser.

Bodil D. Høegh
Ernæringskonsulent

Mælk & Ernæring

DET ØKOLOGISKE RÅD
FREMTIDENS MILJØ SKABES I DAG

18. januar 2006

Fødevarestyrelsen, 7 kt
7.kontor@fvst.dk

Høringssvar vedr. EU's Grønbog om Fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet

Det økologiske Råd er enig i kommissionens beskrivelse af den aktuelle situation på det Europæiske plan og støtter kommissionens indsats for, at der både på EU plan og i de enkelte medlemslande gøres en ekstra indsats for at forbedre folkesundheden og mindske problemer med fedme ved at fremme sundere fødevarer, forbedrede kostvaner og øget fysisk aktivitet.

Vi opfordrer derfor til, at især følgende tre områder gives mere opmærksomhed i handlingsprogrammet for sundhed og anbefaler at politikkerne tager større hensyn til sundhedseffekterne:

A Fysisk aktivitet i forbindelse med transport,

B Fysisk aktivitet i forbindelse med rekreative områder, herunder naturområder

C Fødevarers sundhed og indhold af miljøfremmede stoffer og tilsætningsstoffer

Ad A Fysisk aktivitet i forbindelse med transportmønstre

Generelt er den fysiske aktivitet for en stor del af den europæiske befolkning for lille, og handlingsplanen bør indeholde en anbefaling af mindst ½ times motion daglig, jf. den danske Sundhedsstyrelses anbefaling.

Derudover bør handlingsplanen indtænke, hvordan de daglige transportmønstre påvirker den fysiske aktivitet. Cykling og gang kan spille en langt større rolle i forbindelse med transport og udarbejdelse af nationale og lokale handlingsplaner for fremme af cykling og gang vil fremme disse transportformer og medvirke til på en gang at øge folkesundheden og mindske miljøpåvirkningen fra trafikken, især i de store byer, hvilket også vil forbedre folkesundheden og øge antallet af leveår.

Trafiksaneringer og bompengeringe rundt om de større byer vil kunne medvirke til at give cyklende og gående bedre vilkår.

Danske analyser viser desuden, at øget cykling er samfundsøkonomisk effektiv.

Derudover anbefaler Det Økologiske Råd, at statistikken i EU forbedres i forhold til viden om cykel og gang.

Ad B Fysisk aktivitet i forbindelse med rekreative områder, herunder naturområder.

Befolkningens fysiske aktivitet kan desuden øges ved øget benyttelse af rekreative områder, herunder naturområder. Handlingsplanen bør derfor indeholde en plan for fremme af den brede befolknings adgang til og brug af disse områder.

Ad C Fødevarernes sundhed og indhold af miljøfremmede stoffer og tilsætningsstoffer

Fremme af sunde fødevarer og rent drikkevand bør også spille en kraftigere rolle i kommissionens handlingsplan for folkesundhed. En øget anvendelse af frugt og grønt samt økologiske fødevarer vil i sig selv forebygge overvægt, fedme og kroniske sygdomme. Handlingsplanen bør derfor indeholde en styrkelse af markedsføringen af frugt og grønt samt økologiske fødevarer og anvendelsen i såvel offentlige som private køkkener. Der bør endvidere ske en skærpelse af kravene til anvendelse af sundhedsskadelige pesticider i landbruget. Desuden bør kontrollen med fødevarers indhold af sundhedsskadelige stoffer øges. Det gælder også ved import fra 3. lande.

Endvidere bør handlingsplanen indeholde en skærpelse af reglerne for functional food som led i indsatsen for at sikre, at fødevarer med højt fedtindhold og lavt naturligt indhold af mikronæringsstoffer ikke opfattes som sunde af forbrugerne.

Kommentarer til de konkrete indsatsområder

Forbrugeroplysning og reklame

Det Økologiske Råd anbefaler skærpede regler for reklamer for funktional food, så mindre lødige fødevarer ikke anpriseres pga. tilsætningsstoffer.

Fokus på børn og unge

Dårlige vaner fastlægges i høj grad i barndommen. Det bør derfor henstilles til lande og lokale myndigheder, at der udarbejdes handlingsplaner for børn og unges transport til skole og institutioner, som inkluderer cykling og gang og etablering af sikre veje for cyklister og fodgængere.

Desuden anbefales øget fokus på børn og unges fødevaner, herunder begrænsning i reklame og adgang til usunde fødevarer i skoler og på institutioner

Indsats mod fedmefremmende miljøer

Brug af cykel og gang i den daglige transport til arbejdspladser og fritidsaktiviteter er et vigtigt led i at øge den daglige motion.

I Danmark har der været stort held med at bruge oplysning og kampagner til at fremme cykling. Bl.a. kampagnen "Vi cykler til arbejde", hvor de enkelte arbejdspladser tilmelder sig kampagnen, der finder sted årligt. 100.000 mennesker i Danmark har deltaget i de senere år i kampagnen. På samme måde har 70.000 skolebørn deltaget i "Alle børn cykler".

Derudover er det som nævnt nødvendigt at lave trygge og sikre cykelveje for at få flere til at cykle.

Det Økologiske Råd anbefaler derfor, at der på fællesskabsplan etableres et projekt til indsamling af lokale erfaringer med kampagner for cykel og gang

Fremme af cykling bør overlades til kommunerne alene. Staten bør bistå med puljer, hvor kommunerne kan søge støtte til fremme af cykling.

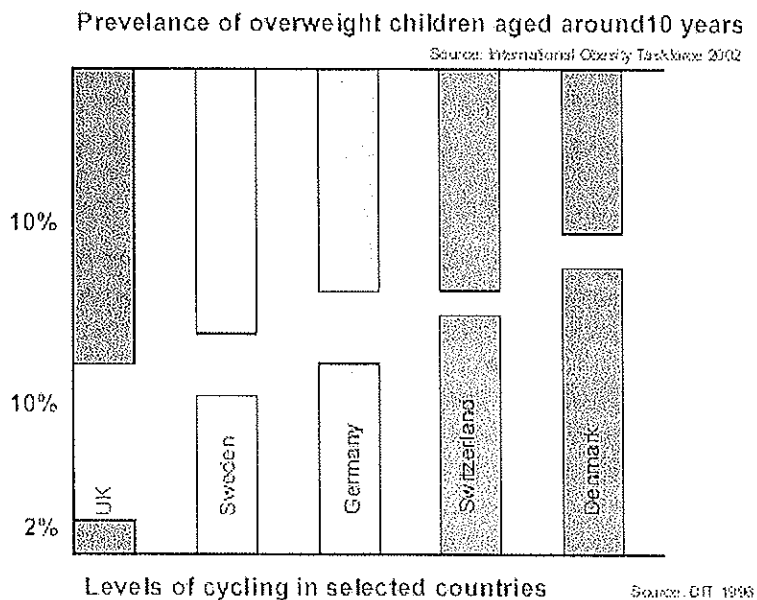
Med venlig hilsen

Christian Ege
Formand
Det Økologiske Råd

Bilag

Figuren nedenfor viser en slående sammenhæng mellem hvor meget der cykles og forekomsten af overvægt hos børn i en række europæiske lande – selv om der naturligvis også er andre faktorer der spiller ind..

Source: Sustrans, Ev 162

Figur 1: andele af overvægtige børn omkring 10-års alderen sammenholdt med andelen, der cykler i de samme lande. Figuren findes i House of Commons Health Committee: Obesity, 2004, oprindeligt lavet af Sustrans (Sustainable Transport Charity). Kilder, andel overvægtige: International Obesity task force, 2002. Andel cyklende børn: UK Department for Transport, 1996.